

รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ฉบับสมบูรณ์
ของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล
ประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ : บทสรุปผู้บริหาร	๑
ส่วนที่ ๒ : การรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐราชการตามประเด็น (Issue) การตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๐
<u>ประเด็นที่ ๑ การขับเคลื่อนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน</u>	๑๑
๑. ข้อมูลทั่วไป	๑๒
๒. สรุปผลการตรวจสอบและประเมินผล	๑๒
๓. สรุปภาพรวมข้อค้นพบจากการตรวจสอบและประเมินผล	๔๘
๔. ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขการดำเนินการ	๔๙
๕. สรุปประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ	๕๑
<u>ประเด็นที่ ๒ การสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันเกษตรกรในการรวบรวมและ กระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</u>	๕๒
๑. ข้อมูลทั่วไป	๕๓
๒. สรุปผลการตรวจสอบและประเมินผล	๕๔
๓. สรุปภาพรวมข้อค้นพบจากการตรวจสอบและประเมินผล	๖๙
๔. ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขการดำเนินการ	๗๐
๕. สรุปประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ	๗๑
ส่วนที่ ๓ : การลงนามรับรองรายงาน	๗๒

ส่วนที่ ๑
บทสรุปผู้บริหาร

รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ
ประจำปีประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ฉบับสมบูรณ์
ของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวง

ส่วนที่ ๑ : บทสรุปผู้บริหาร

คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแลระบบการตรวจสอบและประเมินผลของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.) กำหนด โดยสอบทาน ติดตาม และประเมินผลการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา สอบทาน รายงานผลการดำเนินงานและรายงานผลสถานะทางการเงินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานในสังกัด โดยในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ค.ต.ป.กษ.) มุ่งเน้นการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลประเด็น (issue) ที่มีความสำคัญสูง และสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (performance) ในภาพรวมของกระทรวง โดยแผนงาน/โครงการที่เลือกตรวจสอบจะต้องสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) นโยบายรัฐบาล (นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง) ยุทธศาสตร์กระทรวง/กรม แผนงานบูรณาการ และภาพลักษณ์ของกระทรวง รวมถึงประเด็นดังกล่าวจะต้องอยู่ระหว่างดำเนินการ (ongoing process) และจากสถานการณ์ปัจจุบันเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการจึงได้มีการกำหนดประเด็นแนวทางฯ เพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ของรัฐบาล โดยกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดส่งรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.) ภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการคัดเลือกประเด็นการตรวจสอบ จำนวน ๒ ประเด็น ได้แก่ ๑) การขับเคลื่อนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร และ ๒) การสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันเกษตรกรในการรวบรวมและกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-19 โดยมีผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ดังนี้

๑) การขับเคลื่อนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน

จากการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลในประเด็นการขับเคลื่อนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนของโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๓ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ๓) กรมประมง ๔) กรมปศุสัตว์ ๕) กรมพัฒนาที่ดิน ๖) กรมวิชาการเกษตร ๗) กรมส่งเสริมการเกษตร ๘) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๙) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๑๐) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ๑๑) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ๑๒) กรมการข้าว และ ๑๓) กรมหม่อนไหม ส่วนใหญ่พบว่าส่วนราชการสามารถดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด โดยมีแผนการดำเนินงานโครงการ

พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนจำนวน ๗๕๖,๘๒๐ ไร่ และสามารถดำเนินการพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนได้เป็นจำนวน ๑,๐๐๐,๐๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓๒.๑๓ และมีผลเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑,๒๖๗.๔๘๖๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๙ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒) ทั้งนี้การส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนทำให้เกษตรกรรายย่อย สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาการผลิตเชิงเดี่ยว และลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรอย่างยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ารายละเอียดข้อมูลเกษตรกรและพื้นที่ที่เป็นเกษตรกรรมยั่งยืน อาจมีความซ้ำซ้อน โดยเฉพาะการขับเคลื่อนพื้นที่เกษตรกรรมตามรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสานที่มีลักษณะพื้นที่คล้ายคลึงกัน อาจส่งผลให้พื้นที่ทำการเกษตรในภาพรวมเกิดตลาดเคลื่อนเนื่องจากการบูรณาการฐานข้อมูลเกษตรกรร่วมกัน ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ อีกทั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ไม่ได้ดำเนินการอยู่ในแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร แต่ดำเนินการอยู่ในแผนยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า และมีการดำเนินงานโครงการฯ เพียงบางส่วนราชการเท่านั้น จึงยังไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ทั้งแผนงาน นอกจากนี้ยังพบความเสี่ยงที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ดังนี้

๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)

๑.๑) การกำหนดกรอบแนวทางในการขับเคลื่อน “โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน” ในระดับนโยบายยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ซึ่งจะเห็นได้จากการให้ความสำคัญในประเด็นของผลผลิต (Output) มากกว่าผลลัพธ์ (Outcome) และนโยบายการดำเนินงานโครงการฯ มีการปรับเปลี่ยนทุกปี เช่น การกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณจำนวนมาก และการใช้ระยะเวลาอันสั้นในการคัดเลือกและดำเนินการ เป็นต้น

๑.๒) ขาดการบูรณาการในประเด็นของข้อมูลการดำเนินงาน การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนโครงการฯ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งผลให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เช่น การกำหนดเป้าหมายพื้นที่ การกำหนดชุดกิจกรรมดำเนินการโครงการฯ การดำเนินการบางโครงการไม่เพียงพอต่อการผลักดันให้เป็นไปตามเป้าหมาย ความยั่งยืน รวมทั้งไม่ต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมให้สมบูรณ์ตามหลักวิชาการและการจัดทำฐานข้อมูลไม่ชัดเจน เป็นต้น

๑.๓) การสื่อสารนโยบายจากส่วนกลางสู่ระดับพื้นที่ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ และมีเป้าหมายปริมาณมากภายในระยะเวลาที่จำกัด ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามที่นโยบายส่วนกลางกำหนด เช่น การคัดเลือกแปลงของเกษตรกรไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่โครงการกำหนด เป็นต้น

๒) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน/ปฏิบัติการ (Operational Risk)

๒.๑) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒) ยังไม่มีการจัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวม แต่มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรมย่อย ของแต่ละส่วนราชการที่ร่วมขับเคลื่อนโครงการฯ ส่งผลให้มีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการในภาพรวม

๒.๓) ยังไม่มีการจัดทำคู่มือการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนภาพรวม แต่มีการจัดทำคู่มือ/กระบวนการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงานของโครงการ/กิจกรรมย่อย ซึ่งคู่มือที่จัดทำบางส่วนยังไม่ครบถ้วนชัดเจนเพียงพอ จึงส่งผลให้การขับเคลื่อนโครงการในระดับพื้นที่ อาจไม่สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการ

๒.๔) ไม่มีการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวม ส่งผลให้ไม่ทราบข้อมูลปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการฯ สำหรับใช้ในการพิจารณาประกอบการทบทวน และปรับปรุงนโยบายในการขับเคลื่อนโครงการฯ ในปีถัดไป

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มีข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ส่วนราชการ/จังหวัดนำไปดำเนินการปรับปรุง

๑) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ควรเป็นหน่วยงานหลักพร้อมทั้งดำเนินการร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) ดำเนินการนำเข้าสู่ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาชุดข้อมูลที่มีความพร้อมที่จะเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืน กำหนดวิธีการประมวลผลข้อมูลในกรณีที่หน่วยของข้อมูลมีการจัดเก็บที่แตกต่างกัน เช่น ราย/ครัวเรือน ไร่/แปลง/ฟาร์ม รวมถึงกำหนดกรอบระยะเวลาในการปรับปรุงชุดข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานเจ้าของข้อมูล

๑.๒) ดำเนินการบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้จัดเก็บ โดยระบุรายละเอียดชุดข้อมูลที่จะต้องจัดเก็บเพิ่มเติม วิธีการจัดเก็บข้อมูล ผู้จัดเก็บข้อมูล รอบระยะเวลาการเก็บข้อมูล รวมถึงวิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พร้อมดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๖ เดือน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ที่สมบูรณ์ของระบบสารสนเทศเกษตรกรรมยั่งยืนต่อไป

๑.๓) จัดทำแผนพัฒนาฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืน และการนำเข้าสู่ข้อมูล การบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องลงในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นข้อมูลตั้งต้นในระบบฐานข้อมูล รวมทั้งต้องดำเนินการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืนให้มีประสิทธิภาพ และข้อมูลผลลัพธ์ที่ได้จากระบบฐานข้อมูลมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือได้ โดยควรพิจารณาในส่วนของมาตรฐานข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล สิทธิการเข้าถึงและการเผยแพร่ข้อมูล และการจัดทำแผนสำรองและแผนกู้คืนข้อมูลในภาวะฉุกเฉิน ตลอดจนการจัดตั้งงบประมาณในการดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์ Hardware และ Software ที่เกี่ยวข้องกับระบบฐานข้อมูลที่จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นในอนาคต

๒) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดแผนงานส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนระดับกระทรวง เช่น การกำหนดเป้าหมายแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน แผนการปฏิบัติงาน คู่มือการปฏิบัติงาน ระบบบริหารจัดการ และระบบการติดตามประเมินผลโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับกระทรวง ส่งผลให้เกิดความเชื่อมโยงของการดำเนินการในภาพรวม สามารถกำกับติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓) กรมส่งเสริมการเกษตรควรมีแนวทาง เร่งรัด พัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ครบวงจร โดยการจัดกลุ่มส่งเสริมให้ความรู้เกษตรกร และสนับสนุนด้านการผลิตและการใช้ชีวภัณฑ์ชนิดต่างๆ ตลอดจนเชื่อมโยงด้านการตลาดควบคู่กันไปให้มากยิ่งขึ้น

๔) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรดำเนินการดังนี้

๔.๑) บูรณาการร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินในระดับพื้นที่ เพื่อวางแผนและจัดวางระบบกระจายน้ำไปยังแปลงเกษตรกรอย่างทั่วถึง รวมทั้งการให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งน้ำแบบให้มีระบบการกระจายน้ำเป็นแบบ on farm ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

๔.๒) พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ของการหาแหล่งเงินทุนหรือเงินกู้ในการสนับสนุนสำหรับให้เกษตรกรใช้ในการจัดหาแหล่งน้ำ

๔.๓) ทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับหน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการเข้ามาร่วมบูรณาการในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินระดับพื้นที่

ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีตัดสินใจ

๑) การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนระดับนโยบาย ของการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ๕ รูปแบบ ในการส่งเสริมให้เกิดพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้มีการศึกษาว่าสามารถทำให้เกิดความยั่งยืน ใน ๓ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ในภาพรวมยังไม่ชัดเจน เพียงพอ ประกอบกับนโยบายในการขับเคลื่อนโครงการฯ มีการปรับเปลี่ยนทุกปี ขาดการบูรณาการในการกำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยังมีแผนงาน/โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ส่งผลทำให้การขับเคลื่อนโครงการฯ ยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนด ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ประสบผลสัมฤทธิ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น ในการกำหนดนโยบาย/แนวทางการขับเคลื่อนโครงการให้มีความชัดเจน และในการกำหนดกรอบนโยบายหรือทิศทางการขับเคลื่อนโครงการ พร้อมทั้งพิจารณาให้เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ และ/หรือมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนโครงการด้วย เพื่อให้แนวทางการปฏิบัติได้ครอบคลุม ประเด็นจุดอ่อน/ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

๒) ปัจจุบันสังคมเมืองได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ที่ดินเขตเมืองหรือปริมณฑลมีราคาแพงขึ้น เกษตรกรจึงเลิกทำอาชีพการเกษตรและขายที่ดินสำหรับทำการเกษตรให้กับนายทุนเพื่อนำไปทำธุรกิจบ้านจัดสรรและอื่นๆ ส่งผลให้พื้นที่ทำการเกษตรลดลง และมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ ซึ่งเดิมหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย) มีการกำหนดและวางแผนการใช้พื้นที่ของประเทศ เช่น ผังชุมชน ผังเมืองเฉพาะ ผังเมืองรวม ผังภาค จนถึงผังประเทศ โดยมีความละเอียดของการวางแผนที่ต่างกัน จากการออกแบบกายภาพ และการใช้ที่ดิน ความหนาแน่น โครงข่าย/ระบบจราจรและขนส่ง หรือพื้นที่สีเขียว/สวนสาธารณะ รวมถึงพื้นที่ทำการเกษตรของประเทศไว้แล้ว แต่ยังมีพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามที่ผังเมืองกำหนด ดังนั้น เพื่อให้การทำอาชีพเกษตรกรรมเกิดความยั่งยืนในอนาคต คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ควรพิจารณาร่วมกันในการกำหนดกรอบนโยบายด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรให้มีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเกิดเป็นรูปธรรม และมีความต่อเนื่องยั่งยืนในอนาคต

๓) การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในระดับพื้นที่ ซึ่งบางพื้นที่ยังขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร เนื่องจากมีพื้นที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ไม่มีสระน้ำ และ/หรือ บ่อบาดาลสำหรับกักเก็บน้ำเพื่อไว้ใช้ทำการเกษตร ดังนั้น (๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำให้เกษตรกรที่ร่วมโครงการอย่างเพียงพอ หรือร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลในการสนับสนุนการขุดบ่อบาดาลให้กับเกษตรกร กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานในการสนับสนุนและจัดหา การวางระบบ Solar Cell สำหรับการผลิตกระแสไฟฟ้าแทนการใช้พลังงานไฟฟ้าโดยตรง และ (๒) รัฐบาลควรมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการดูแลบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมชลประทานและส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙ และหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนราชการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการน้ำในระดับชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๒) การสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันเกษตรกรในการรวบรวมและกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่แพร่ระบาดในสาธารณรัฐประชาชนจีน และอีกหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งจากการคาดการณ์ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบต่อการส่งออกผลไม้ไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศเพื่อนบ้าน โดยการส่งออกผลไม้ไปจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศ มีผลไม่หลักที่สำคัญ ๓ ชนิด ได้แก่ ทูเรียน มังคุด และลำไย ซึ่งพบว่า มีปริมาณการส่งออกเฉลี่ย ๓ ปีย้อนหลัง (ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒) ไปยัง ๓ ประเทศหลัก คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมจำนวน ๑,๓๒๔,๖๓๘ ตัน แบ่งออกเป็น สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน ๕๗๐,๘๓๓ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๙ เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน ๑๑๔,๒๖๐ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๓ และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน ๖๓๙,๕๔๕ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๘ ของการส่งออก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประเมินสถานการณ์แล้ว หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ยังคงยืดเยื้อต่อไปอีก ๖ เดือน (เดือนมกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๓) จะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดที่ส่งไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ๒๕๖๓ หรือคิดเป็นมูลค่าจำนวน ๕,๒๗๘ ล้านบาท จากสถานการณ์ดังกล่าวมาข้างต้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ช่วงฤดูการผลิตผลไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตที่จะออกมากในช่วงเดือน เมษายน - กันยายน ๒๕๖๓ โดยเฉพาะมังคุด ๓๕๓,๓๘๖ ตัน และลำไย ๔๒๑,๔๘๖ ตัน รวมในช่วง ๖ เดือน มีปริมาณผลผลิตจำนวน ๗๗๔,๘๗๒ ตัน

จากนโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับมาตรการด้านการงบประมาณเพื่อบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การบริหารจัดการขนส่งผลไม้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙ ซึ่งเป็นมาตรการเร่งด่วนในการระบายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต โดยใช้ขบวนการสหกรณ์เป็นเครื่องมือในการเปิดจุดรวบรวมและกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิต ๑๑,๗๐๐ ตัน ในการนี้ จึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรวบรวมและกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต โดยคาดหวังว่ามาตรการดังกล่าวจะเป็นส่วนหนึ่งในการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ข้างต้น และลดผลกระทบต่อเกษตรกร และสร้างเสถียรภาพทางด้านราคาต่อไป

การดำเนินงานโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙ ตามคำสั่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ ๒๐๕/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยมีรองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม เป็นรองประธานกรรมการ และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสหกรณ์การเกษตร กองพัฒนาสหกรณ์ ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ทำหน้าที่ในการกำหนดกรอบแนวทาง และขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบกับกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุน และอำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ พร้อมทั้งกำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินโครงการให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ

โครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ตัวชี้วัดโครงการฯ และงบประมาณ ดังนี้

๑. สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ผู้ผลิตและสหกรณ์ผู้กระจายผลไม้) โดยมีเป้าหมายรวบรวมและกระจายผลไม้ จำนวน ๑๑,๗๐๐ ตัน แบ่งเป็นมังคุด ๘,๕๐๐ ตัน และลำไย ๓,๒๐๐ ตัน

๑.๑) สหกรณ์ผู้ผลิตผลไม้ (สหกรณ์ผู้รวบรวม) จำนวน ๙๐ แห่ง

๑.๒) สหกรณ์ผู้บริโภคมผลไม้ (สหกรณ์ผู้กระจาย) ซึ่งแยกเป็นสหกรณ์ศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์ จำนวน ๑๒๐ แห่ง สหกรณ์องค์กรหลักระดับอำเภอ จำนวน ๘๒๔ แห่ง สหกรณ์นอกภาคการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรที่ไม่มีผลผลิตในพื้นที่ รวมทั้งสิ้น ๘,๑๒๙ แห่ง ทั้งนี้ สหกรณ์ผู้กระจายผู้ผู้บริโภคจะต้องร่วมจัดทำแผนการผลิตและการตลาดร่วมกัน

๒. ตัวชี้วัดโครงการ

๒.๑) สามารถดูดซับปริมาณผลผลิตผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒.๒) ช่วยรักษาเสถียรภาพด้านราคาของผลไม้ไม่ให้ตกต่ำหรือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของมูลค่าเป้าหมาย

๓. งบประมาณที่ได้รับจำนวนทั้งสิ้น ๔๕,๐๓๗,๒๐๐ บาท

การดำเนินงานระหว่างวันที่ ๑ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ มีสถาบันเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ จำนวนทั้งสิ้น ๘๕ สถาบันเกษตรกร สามารถรวบรวมผลผลิตได้จำนวน ๗๖๖.๑๙ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๕ ของเป้าหมาย โดยแบ่งเป็น มังคุด ๔๔๙.๕๖ ตัน และลำไย ๓๑๖.๖๓ ตัน ซึ่งผลการกระจายผลไม้ไปยังสถาบันเกษตรกร จำนวน ๔๐ แห่ง ใน ๒๘ จังหวัด มีปริมาณจำนวนทั้งสิ้น ๒๕๙.๗๒ ตัน และมีการจำหน่ายผลผลิตในพื้นที่จำนวน ๕๐๖.๔๗ ตัน มีผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๖,๒๘๕,๐๐๘.๕๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๖ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และมีการส่งคืนเงินงบประมาณให้กับสำนักงานงบประมาณเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๓๘,๗๕๒,๑๙๑.๕๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๐๔ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๗/๙๐๒๑ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓) ซึ่งเหตุผลที่มิงบประมาณคงเหลือเป็นจำนวนมาก เนื่องจากประสบภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ (ขนาดลูกตกเกรด) ส่งผลให้สถานการณ์ด้านผลผลิตน้อยกว่าปริมาณที่คาดการณ์ไว้ ทำให้ปริมาณการรวบรวมผลผลิตเข้าสู่โครงการฯ ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงพื้นที่ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ซึ่งมีสถาบันเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด และสหกรณ์ส่งเสริมเกษตรกรป่าซาง จำกัด ซึ่งทั้ง ๒ แห่งรวบรวมผลผลิต (ลำไย) ได้จำนวนทั้งสิ้น ๑๑๐.๗๖ ตัน ซึ่งจากประเมินความพึงพอใจของสถาบันเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา-๑๙ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า ผลรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๖๐ (เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ๓.๒๖ - ๔.๐๐ พึงพอใจมากที่สุด) โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านผลผลิตของโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๘๒ รองลงมาด้านผลลัพธ์ของโครงการ และด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการตามลำดับ และมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ ๑) ควรให้มีการจัดทำแผนการผลิตให้ครบวงจรก่อนเข้าร่วมโครงการฯ และ ๒) ควรพัฒนาแนวทางในการดำเนินโครงการฯ โดยนำปัญหา/อุปสรรค ในครั้งนี้ไปพิจารณาในการดำเนินการในอนาคตต่อไป

ในส่วนของผลจากการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์การเกษตร (เกษตรกร) พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๑๐๐ เห็นว่า โครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา-๑๙ มีประโยชน์ และเหมาะสมกับช่วงเวลา และคิดว่านอกจากโครงการดังกล่าวแล้ว ไม่มีนโยบาย หรือมาตรการใดของรัฐที่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ผลิต หรือจำหน่ายหรือส่งออกผลไม้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้ ในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้รับซื้อลำไย

เพิ่มมากขึ้น รองลงมาต้องการให้มีการประกันราคาลำไย และต้องการให้ดำเนินโครงการฯ ในปีต่อๆ ไปด้วยตามลำดับ
 ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการประเมินความเสี่ยง ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) พบว่า

๑.๑ หน่วยงานไม่ได้จัดทำกรอบแนวทางการดำเนินการหรือแผนกลยุทธ์ของโครงการฯ ที่แสดงความเชื่อมโยงและถ่ายทอดภารกิจจากจุดมุ่งหมายของรัฐบาล (เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์/แผนแม่บทด้านการเกษตร) มายังผลลัพธ์ (Outcome)/ผลผลิต (Output) ของโครงการฯ อย่างเป็นรูปธรรม โดยโครงการฯ ได้นำเสนอเพื่อลดผลกระทบการกระจาย และการจำหน่ายผลไม้ในภูมิภาค พบว่า การกำหนดนโยบายของภาครัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ส่งผลให้ส่วนราชการต้องเร่งดำเนินโครงการตามนโยบาย ซึ่งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอาจไม่สอดคล้องกับแผนงาน/โครงการที่กำหนด

๑.๒ ขาดการบูรณาการการกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลให้การดำเนินงานในพื้นที่ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) พบว่า เนื่องจากปัจจัยทางธรรมชาติ เช่น การเกิดปัญหาภัยแล้งในภาคเหนือ และภาคใต้ก่อนผลผลิตออก ส่งผลให้ผลผลิตไม่ออกตามปริมาณตามที่ คาดการณ์ ประกอบกับบางช่วงฝนตกหนักทำให้ผลผลิตเสียหายไม่สามารถจำหน่ายได้ จึงไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้ และมีงบประมาณคงเหลือคือนเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มีข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ส่วนราชการ/จังหวัดนำไปดำเนินการปรับปรุง

๑) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ควรเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ผลไม้อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะความต้องการของตลาดส่งออกผลไม้ที่มีการขยายตัวลดลง เพื่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ออกมาตรการในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันต่อสถานการณ์และส่งเสริมและสนับสนุนการบริโภคภายในประเทศให้มากขึ้น ลดการพึ่งพาการส่งออก เพื่อดูดซับผลผลิต สร้างหรือปรับสมดุลความต้องการ (Demand) เพื่อดึงราคาผลผลิตให้สูงขึ้นตามกลไกการตลาด

๒) พัฒนาการแปรรูปผลไม้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ สินค้าแปรรูปพร้อมรับประทาน ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากผลไม้ เพื่อลดปัญหาผลผลิตล้นตลาดอีกทางหนึ่งด้วย

๓) หน่วยงานภาครัฐควรมีมาตรการช่วยเหลือทางการเงินแก่สถาบันเกษตรกร เช่น การผ่อนปรนการชำระหนี้ให้กับเกษตรกร หรือการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อฟื้นฟูส่งเสริมสภาพคล่องให้เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ซึ่งจะบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ให้ได้มากที่สุด

๔) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรมีระบบข้อมูลด้านการเกษตรที่ใช้ร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อติดตามสถานการณ์การผลิตและการบริหารจัดการสินค้าเกษตรอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการติดตามแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว จัดเตรียมมาตรการรองรับ วางแผนกระจายผลผลิต และจัดหาช่องทางทางการตลาด เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยเร่งด่วน รวมทั้งควรมีการประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ และจัดทำแผนรองรับความเสี่ยงเพื่อลดผลกระทบต่อภาคการเกษตรในครั้งนี้

๕) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเตรียม หรือจัดหาแหล่งน้ำและแหล่งน้ำสำรอง หรือระบบกระจายน้ำ เช่น ธาราน้ำใต้ดิน ตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงด้านภัยธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีตัดสินใจ

๑) การนำเสนอโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ แม้ว่าจะมีความเร่งด่วนแต่การนำข้อมูลพื้นฐานของปีก่อนหน้า รวมถึงข้อมูลจากเกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินโครงการมาใช้ประกอบการนำเสนอโครงการ จะช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการกำหนดเป้าหมายโครงการและการดำเนินโครงการ จึงเห็นควรกำชับให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ และหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการมีการรวบรวมข้อมูลรวมถึงวิเคราะห์โครงการขั้นต้นจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น สหกรณ์ผู้รวบรวมสินค้าเกษตร กระทรวงพาณิชย์และผู้ประกอบการส่งออก เป็นต้น เพื่อให้ข้อเสนอโครงการสอดคล้องกับปริมาณผลผลิต และมีการกำหนดราคาที่ยึดหยุ่นตามสถานการณ์ด้านการตลาด ก่อนนำเสนอขอความเห็นชอบโครงการต่อคณะรัฐมนตรี

๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม ควรจัดตั้งกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรทั้งในรูปอาหารและมิใช่อาหาร เพื่อยกระดับราคาสินค้าเกษตรให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกับภาคเอกชนและภาคสังคมในการวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์รวมถึงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ตามความต้องการของผู้บริโภคให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้สถาบันเกษตรกรมีศักยภาพในการพัฒนาการแปรรูปผลไม้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ สินค้าเกษตรแปรรูปพร้อมรับประทาน และผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากผลไม้ เป็นต้น รวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ขั้นสูง เช่น การนำสารจากผลไม้มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยาหรือเครื่องสำอาง อันจะเป็นการเพิ่มมูลค่าผลไม้อย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนที่ ๒

การรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ
ตามประเด็น (Issue)

การตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๓

ประเด็นที่ ๑
การขับเคลื่อนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน

ส่วนที่ ๒ : การรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการตามประเด็น (Issue)
การตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๑. ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อประเด็น (Issue)

- การขับเคลื่อนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของประเด็น (Issue)

๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
 ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๒) เพื่อให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 ต่อการดำเนินงานภาพรวมของโครงการตามแผนงานบูรณาการสำคัญที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบ

**๑.๓ ความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างประเด็น (Issue) การตรวจสอบและประเมินผล กับ
 ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
 (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นโยบายรัฐบาล (นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง) ยุทธศาสตร์
 กระทรวง แผนงานบูรณาการ และภาพลักษณ์ของกระทรวง**

๑) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถใน
 การแข่งขัน ประเด็นที่ ๑ การเกษตรสร้างมูลค่า (เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป
 และเกษตรอัจฉริยะ)

๒) มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
 ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ประเด็นที่ ๓.๒ การสร้างความเข้มแข็ง
 ให้เศรษฐกิจรายสาขา

๓) มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ได้แก่

๓.๑ นโยบายหลัก : ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

๓.๒ นโยบายเร่งด่วน : ด้านการวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต

๔) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการเพิ่ม
 ประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร

๕) มีความสอดคล้องกับแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

๒. สรุปผลการตรวจสอบและประเมินผล

๒.๑ ความเป็นมาของแผนงาน/โครงการ

โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับอาชีพเกษตรกร การผลิตภาคเกษตรมีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิต กระบวนการแปรรูป และกระบวนการตลาดสินค้าเกษตร พัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม

ทางการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิต ยกกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ต่อครัวเรือนเกษตรกร ตลอดจนพัฒนาศักยภาพเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรในรูปแบบประชารัฐให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้

แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร เป็นแผนงานที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติและนโยบายสำคัญของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งแผนงานบูรณาการดังกล่าวใช้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่กำหนด มีการดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการพิจารณาการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการฯ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเจ้าภาพหลัก และมีเป้าหมายแผนบูรณาการ คือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน และเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง แนวทางการดำเนินงานที่ ๒.๓ การพัฒนาเกษตรสมัยใหม่ ๔.๐ (ปลายทาง) และมีตัวชี้วัดเป้าหมายแผนบูรณาการ จำนวน ๑ ตัว คือ เชิงปริมาณ : อัตราการขยายตัวของภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ เชิงคุณภาพ : รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาท/ครัวเรือน ในปี ๒๕๖๕ และพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕ ล้านไร่ ในปี ๒๕๖๕

เกษตรกรรมยั่งยืน เป็นการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพของเกษตรกรรายย่อย โดยรูปแบบและวิธีการทำการเกษตรอย่างยั่งยืน จะขึ้นอยู่กับศักยภาพและความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ในแต่ละพื้นที่และการตัดสินใจเลือกของเกษตรกร ซึ่งพิจารณาจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในภูมิภาค ฐานความรู้ภูมิปัญญา และประสบการณ์การทำการเกษตรที่สั่งสมของเกษตรกร และฐานทางสังคม ที่สนับสนุนเกษตรกร มีการช่วยเหลือเกื้อกูล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยรูปแบบการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ประกอบด้วย ๕ รูปแบบหลักๆ ที่มีจุดเด่นแตกต่างกัน ดังนี้ ๑) เกษตรธรรมชาติ ๒) เกษตรอินทรีย์ ๓) วนเกษตร ๔) เกษตรกรรมผสมผสาน และ ๕) เกษตรทฤษฎีใหม่

ด้วยเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบการดำเนินงานสำหรับโครงการฯ เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงาน ตลอดจนการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งส่งผลดีต่อการดำเนินงานโครงการ จึงได้คัดเลือกโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นประเด็นการตรวจสอบและประเมินผลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒.๒ ผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลแผนงาน/โครงการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร โดยกำหนดตัวชี้วัด คือ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๗๐๐,๐๐๐ ไร่ และได้รับจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้น ๑,๓๑๓.๕๙๗๘ ล้านบาท โดยมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๓ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน) ๒) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ๓) กรมประมง ๔) กรมปศุสัตว์ ๕) กรมพัฒนาที่ดิน ๖) กรมวิชาการเกษตร ๗) กรมส่งเสริมการเกษตร ๘) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๙) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๑๐) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ๑๑) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ๑๒) กรมการข้าว และ ๑๓) กรมหม่อนไหม (อ้างอิงข้อมูลจากเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เล่มที่ ๑๔ (๑))

ผลจากการดำเนินงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ส่วนใหญ่เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด โดยมีแผนการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนจำนวน ๗๕๖,๘๒๐ ไร่ และสามารถดำเนินการพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนได้เป็นจำนวน ๑,๐๐๐,๐๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓๒.๑๓ และมีผลเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑,๒๖๗.๔๘๖๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๙ (อ้างอิงข้อมูลจากรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๒ แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ไตรมาส ๔ (๓๐ กันยายน ๒๕๖๒) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) ทั้งนี้จากการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวม พบว่า รายละเอียดข้อมูลเกษตรกรและพื้นที่ที่เป็นเกษตรกรรมยั่งยืนอาจมีความซ้ำซ้อน โดยเฉพาะการขับเคลื่อนพื้นที่เกษตรกรรมตามรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานที่มีลักษณะพื้นที่คล้ายคลึงกัน อาจส่งผลให้พื้นที่ทำการเกษตรในภาพรวมเกิดคลาดเคลื่อน เนื่องจากการบูรณาการฐานข้อมูลเกษตรกรร่วมกัน ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมทั้งสิ้น ๑๙๑.๙๐ ล้านบาท โดยมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๘ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ๒) กรมประมง ๓) กรมปศุสัตว์ ๔) กรมวิชาการเกษตร ๕) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๖) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๗) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และ ๘) กรมหม่อนไหม (อ้างอิงข้อมูลจากเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ ประจำปีงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๔) ซึ่งไม่ได้ดำเนินการอยู่ในแผนงานบูรณาการเดิม และมีการดำเนินงานโครงการฯ เพียงบางส่วนราชการเท่านั้น จึงยังไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ทั้งแผนงาน

ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ประกอบด้วย ๑) เกษตรอินทรีย์ ๒) เกษตรทฤษฎีใหม่ ๓) เกษตรผสมผสาน และ ๔) วนเกษตร จำนวน ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการ ดังนี้

๑) เกษตรอินทรีย์

๑.๑) โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดลพบุรี

การดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดลพบุรีภาพรวม ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีรายละเอียด ดังนี้

	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
๑	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี	โครงการเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ งบประมาณ ๒๔๒,๗๙๐ บาท เป้าหมาย ๒๐ กลุ่ม เกษตรกร ๒๘๗ ราย พื้นที่ ๓,๐๘๙ ไร่	โครงการเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ งบประมาณ ๒๖๘,๔๐๐ บาท เป้าหมาย ๑๔ กลุ่ม เกษตรกร ๑๖๑ ราย พื้นที่ ๒,๐๒๕ ไร่
๒	สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี	กิจกรรมพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ บาท เป้าหมายเกษตรกร ๗๕ ราย	กิจกรรมพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ ๑๕๗,๕๐๐ บาท เป้าหมายเกษตรกร ๑๓๕ ราย

	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
๓	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดลพบุรี	กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ ๓๓๐,๒๐๐ บาท เป้าหมาย ๖๐ ราย พื้นที่ ๑๒๑ ไร่	กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ ๗๔,๓๘๔ บาท เป้าหมาย ๑๕ ราย พื้นที่ ๕๐ ไร่
๔	สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์ลพบุรี	กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ ๖,๘๗๐ บาท เป้าหมาย ๑๗ ราย	-
๕	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ลพบุรี	กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ ๒๐๗,๙๐๐ บาท เป้าหมาย ๒ สหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ ๒๐ ราย	-

งบประมาณที่รับจัดสรรโครงการเกษตรอินทรีย์ของหน่วยงาน ได้แก่

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ ๒๕๖๒		ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	
		งบประมาณที่ ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)	งบประมาณที่ ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)
๑	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวลพบุรี	๒๔๒,๗๙๐	๒๙๙,๓๐๑	๒๖๘,๔๐๐	๑๙๒,๖๙๖.๗๗
๒	สำนักงานเกษตร จังหวัดลพบุรี	๑๒๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๕๗,๕๐๐	๑๕๗,๕๐๐
๓	สำนักงานการปฏิรูป ที่ดินจังหวัดลพบุรี	๓๓๐,๒๐๐	๓๓๐,๒๐๐	๗๔,๓๘๔	๗๔,๓๘๔
๔	สำนักงานตรวจ บัญชีสหกรณ์ลพบุรี	๖,๘๗๐	๖,๘๗๐	-	-
๕	สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดลพบุรี	๒๐๗,๙๐๐	๒๐๗,๙๐๐	-	-
รวม		๙๐๗,๗๖๖	๙๖๔,๒๗๑	๕๐๐,๒๘๔	๔๒๔,๘๕๓.๗๗

พื้นที่และเป้าหมายเกษตรอินทรีย์

(๑) พื้นที่เกษตรอินทรีย์ของจังหวัด รายชนิดสินค้า

ลำดับที่	มาตรฐาน	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
๑	มาตรฐานสินค้าเกษตร (พืชผัก) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์	๓๗	๒๒๖
๒	มาตรฐานสินค้าเกษตร (ข้าว) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี	๑๖๑	๒,๐๒๕
๓	ระบบ PGS (Participatory Guarantee Systems) สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี	๑๔๔	๕๕๐
รวม		๓๔๒	๒,๘๐๑

(๒) เป้าหมายเกษตรอินทรีย์ ปี ๒๕๖๒ และ ปี ๒๕๖๓

ลำดับที่	กิจกรรม	เป้าหมาย ปี ๒๕๖๒	เป้าหมาย ปี ๒๕๖๓
๑	อบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และ ประชาสัมพันธ์ โครงการ Organic		
	- สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี	๗๕	๑๓๕
	- ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี	๒๘๗	๑๖๑

การตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ลำดับที่	กิจกรรม	แผน	ผล
๑	การตรวจรับรอง		
	- พีชอินทรีย์ (แปลง)	๕๔	๘๐
	- ข้าวอินทรีย์ (แปลง)	๑๖๑	อยู่ระหว่างการตรวจ
รวม		๒๑๕	๘๐

การพัฒนาช่องทางการจำหน่าย ส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์

ในระดับจังหวัด ได้แก่

(๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี

- สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรีร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี
มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานอาหารอินทรีย์สู่ครัวโรงพยาบาล
เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ และ ดำเนินการต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

- เปิดตลาดสีเขียวในโรงพยาบาล ๑๑ แห่ง ในจังหวัดลพบุรี

(๒) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี

- การเชื่อมโยงตลาด ๔ กลุ่ม ดังนี้

(๑) การเชื่อมโยงตลาดกับ บริษัท ไทยสมบรูณ์ ฟู้ดส์ แอนด์ โปรดัคส์
จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ภูพระงามและกลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านเขาสาริกา

(๒) เชื่อมโยงตลาดกับ บริษัท กสิกรรมไร้สารพิษละโว้ธานี จำนวน ๒ กลุ่ม
ได้แก่ กลุ่มปลูกข้าวอินทรีย์และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกสิกรรมไร้สารพิษละโว้ธานี

- ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตและแปรรูปสินค้าจำหน่าย หลากๆ รูปแบบผ่านช่องทาง
ตลาดสินค้าเกษตรและออนไลน์

จากที่คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ได้ลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการเกษตรอินทรีย์พื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า การดำเนินงาน
โครงการเกษตรอินทรีย์พื้นที่จังหวัดลพบุรีสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในภาพรวมของโครงการ โดยในประเด็นของ
การขับเคลื่อนการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรีได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาช่องทาง
จำหน่ายและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดลพบุรีด้วยการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรีเพื่อสนับสนุนอาหารอินทรีย์สู่ครัวโรงพยาบาลรวมถึงการเปิดตลาดสีเขียว
ในโรงพยาบาล จำนวน ๑๑ แห่ง ในจังหวัดลพบุรี

โดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มีข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในโครงการเกษตรอินทรีย์ ดังนี้

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. เกษตรกรที่ทำการเกษตรในระบบของเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ขยายการผลิตรวมกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นเกษตรกรรายย่อย จึงส่งผลให้ยังไม่สามารถสร้างอำนาจในการต่อรองได้เท่าที่ควร</p>	<p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดควรเน้นการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ เพื่อการรวมกลุ่มผลิตแปรรูป และการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายได้มากขึ้น (ต้นแบบ)</p>
<p>๒. การผลิตพืชอินทรีย์ กรณีเกิดแมลงศัตรูพืชจะไม่มี การใช้สารกำจัดศัตรูพืช โดยเกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เป็นยอดอ่อน/ใบอ่อน เนื่องจาก ปัจจุบันผู้บริโภคนิยมบริโภคยอดอ่อน/ต้นอ่อนของผัก ส่วนผักที่ได้รับความเสียหายจากแมลงศัตรูพืช เกษตรกรจะนำผักเข้าสู่กระบวนการทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยพืชสดต่อไป ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์นำแมลง/ไส้เดือน ที่นำมาใช้เพื่อกำจัดเพลี้ยอ่อน เป็นต้น เป็นการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี</p>	<p>กรมส่งเสริมการเกษตรควรมีแนวทาง เร่งรัด พัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ครบวงจร โดยการจัดกลุ่มส่งเสริมให้ความรู้เกษตรกร และสนับสนุนด้านการผลิตและการใช้ชีวภัณฑ์ชนิดต่างๆ ตลอดจนเชื่อมโยงด้านการตลาดควบคู่กันไปให้มากยิ่งขึ้น</p>
<p>๓. ปัจจุบันผลผลิตพืชอินทรีย์ที่ผลิตได้มีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดในช่องทางที่จำหน่ายประจำ ทั้งนี้ เกษตรกรสามารถจำหน่ายในราคาที่สูงกว่าผักทั่วไปประมาณ ๑๐ - ๒๐%</p>	<p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรเน้นการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรจากสารเคมีหรือเกษตรปลอดภัยมาทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่เหมาะสมและเกษตรกรมีความพร้อมที่จะดำเนินการ รวมถึงการส่งเสริมเพื่อให้เกษตรกรสามารถรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าพืชอินทรีย์อยู่เสมอ</p>

ภาพที่ ๑ โครงการเกษตรอินทรีย์ ณ ตำบลโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

๑.๒) โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดเชียงใหม่

การดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ภาพรวม ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีรายละเอียด ดังนี้

ลำดับที่	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่	๑. อบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๗๕ ราย ๑๓๕ ไร่	๑. อบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ เกษตรกรเห็นความสำคัญของการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๘๐ ราย ๒. อบรมพัฒนาเกษตรกร โดยเน้นหนักให้กับเกษตรกรที่ผ่านการอบรม เมื่อปี ๖๒ เพื่อผลักดันให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และศึกษาดูงานในแหล่งที่ประสบความสำเร็จ เพื่อจูงใจให้เกษตรกรสามารถ ผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๗๕ ราย ๓. ติดตามและประเมินแปลงเบื้องต้นอยู่ระหว่างการ จัดเก็บแบบคำขอรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ จำนวน ๑๖๕ ราย ๒๑๒ ไร่
๒	ศูนย์วิจัยข้าวเชียงใหม่	-	อบรม ICS ให้เกษตรกรที่ประสงค์ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ และวางแผนเข้าตรวจประเมินเป้าหมาย ๑๑๒ ราย
๓	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่	๑. อบรมพัฒนาศักยภาพการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ ๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน ๑๑ ราย ๓. สนับสนุนการจัดตลาดสีเขียว จำนวน ๑ ราย ๔. การตรวจรับรอง (ไก่ไข่ ๔ ไก่เนื้อ ๔) - ได้รับการรับรองมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์	๑. อบรมพัฒนาศักยภาพการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ ๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน ๑๐ ราย ๓. สนับสนุนการจัดตลาดสีเขียว จำนวน ๑ ราย ๔. การตรวจรับรอง (ไก่ไข่ ๔ ไก่เนื้อ ๖) - ได้รับการรับรองมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์

ลำดับที่	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
		- อยู่ระหว่างแก้ไขข้อบกพร่องแก้ไขฟาร์ม - มีคุณสมบัติที่จะยื่นรับรองมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์	- อยู่ระหว่างแก้ไขข้อบกพร่องแก้ไขฟาร์ม - มีคุณสมบัติที่จะยื่นรับรองมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์
๔	สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่	๑. ดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ PGS (Participatory Guarantee Systems) เป้าหมาย ๔ แห่ง (ศูนย์ใหม่ ๑ แห่ง, ศูนย์เก่า ๓ แห่ง) ๒. พัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (กลุ่มได้รับการรับรองชั้นที่ ๓) เป้าหมาย ๑ กลุ่ม	๑. คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์กรมพัฒนาที่ดิน - กลุ่มใหม่ เป้าหมาย ๒ กลุ่ม - กลุ่มต่อยอด เป้าหมาย ๑ กลุ่ม ๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ PGS (Participatory Guarantee Systems) เป้าหมาย ๑ แห่ง ๓. โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๑ แห่ง จำนวน ๒ กิจกรรม ดังนี้ - ผลิตปุ๋ยหมัก พด. เป้าหมาย จำนวน ๒๐ ตัน - ผลิตน้ำหมักชีวภาพ เป้าหมาย จำนวน ๕,๐๐๐ ลิตร
๕	สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่	-	กรมประมงดึงงบประมาณกลับเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)
๖	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงใหม่	โครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๖๖ ราย พื้นที่ ๑๕๑ ไร่	โครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๒๐ ราย พื้นที่ ๑๐๐ ไร่
๗	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงใหม่	-	เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๒๖๐ ราย ได้แก่ อำเภอจอมทอง ๑๕๙ ราย อำเภอแม่อน ๔๗ ราย และ อำเภอแม่วาง ๕๔ ราย มีการดำเนินการโดยจัดอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพสำหรับเกษตรกร
๘	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เชียงใหม่	โครงการส่งเสริมการผลิตหม่อนไหมอินทรีย์ จำนวน ๑๐ ราย ๑๕ ไร่	โครงการส่งเสริมการผลิตหม่อนไหมอินทรีย์ จำนวน ๑๐ ราย ๑๕ ไร่ (ต่อยอดรายเดิม)
๙	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑	๑. ตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (เกษตรกร/พื้นที่ที่ได้รับการรับรอง) จำนวน ๒,๕๔๙.๑๗ ไร่	โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่อาหารในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

ลำดับที่	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
		๒. อบรมให้ความรู้เกษตรกรอินทรีย์ เป้าหมายจำนวน ๒๖๙ ราย ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ เกษตรอินทรีย์ต่อยอดศูนย์ ต้นแบบปุ๋ยเติมอากาศ - การผลิตปุ๋ยเติมอากาศ เป้าหมายจำนวน ๕๘ ราย - อบรมให้ความรู้เกษตรกร เป้าหมายจำนวน ๑๘๐ ราย (ผลิตสารชีวอินทรีย์ ได้แก่ ไตรโคเดอร์ม่า เป้าหมายจำนวน ๑๐๐ กิโลกรัม ผลิตบิวเวอร์เรีย เป้าหมายจำนวน ๑๐๐ กิโลกรัม และผลิตเมตาโรเซียม เป้าหมายจำนวน ๕๐ กิโลกรัม	- การตรวจรับรองแหล่งผลิต พืชอินทรีย์ ๓๓๙ แปลง - การเก็บตัวอย่างเพื่อ วิเคราะห์สารพิษตกค้าง ๙ โรง - การตรวจรับรองโรงคัดบรรจุ ๗๒ ตัวอย่าง

งบประมาณที่บริหารจัดการโครงการเกษตรอินทรีย์ของหน่วยงาน ได้แก่

ลำดับที่	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ ๒๕๖๒		ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	
		งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)
๑	สำนักงานเกษตร จังหวัดเชียงใหม่	-	-	๑๙๐,๕๐๐	๑๘๒,๑๒๐
๒	ศูนย์วิจัยข้าว เชียงใหม่	๑๖๕,๑๘๐	๑๖๕,๑๘๐	๕๘๗,๗๐๐	๕๘๗,๗๐๐
๓	สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดเชียงใหม่	๒๖๖,๕๐๐	๒๖๖,๕๐๐	๑๗๘,๗๐๐	๑๒๒,๕๐๐ (โอนกลับกรม ๔๖,๒๐๐ บาท และค่าเบี้ยเลี้ยง ๑๐,๐๐๐ บาท)
๔	สถานีพัฒนาที่ดิน เชียงใหม่	๓๕๔,๐๐๐	๓๕๔,๐๐๐	๑๓๓,๐๐๐	๑๓๓,๐๐๐
๕	สำนักงานประมง จังหวัดเชียงใหม่	-	-	-	-
๖	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๑	๑,๓๓๘,๘๘๐	๑,๓๓๘,๘๘๐	๕๘๗,๗๐๐	๕๘๗,๗๐๐
รวม		๑,๗๗๐,๕๖๐	๑,๗๗๐,๕๖๐	๑,๖๗๗,๖๐๐	๑,๖๑๓,๐๒๐

พื้นที่เกษตรอินทรีย์ของจังหวัด ภาพรวมและรายชนิดสินค้า

ชื่อมาตรฐาน	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
๑. มาตรฐานสินค้าเกษตร (ผสมผสาน/พืชผัก/ไม้ผล/สมุนไพร เห็ด/กาแฟ/อื่นๆ) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต ๑	๖๐๕	๑,๗๐๐.๙๖
๒. มาตรฐานสินค้าเกษตร (ข้าว) ศูนย์วิจัยข้าวเชียงใหม่	๑๕๙	๑,๒๐๔.๒๕
๓. ระบบ PGS (Participatory Guarantee Systems) สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่	๖๑	๕๘๖.๑
รวม (ราย)	๘๒๕	๓,๔๙๑.๓๑

การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๘๖๒ แปลง พื้นที่ ๒,๑๙๗.๗๙ ไร่ แบ่งเป็น ระยะปรับเปลี่ยน จำนวน ๕๒ แปลง พื้นที่ ๒๑๑.๑๙ ไร่ รับรองใหม่ จำนวน ๖ แปลง พื้นที่ ๓๖.๑๘ ไร่ และ ต่ออายุ จำนวน ๘๐๔ แปลง พื้นที่ ๑,๙๔๔.๔๒ ไร่

ฐานข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์

กิจกรรม	หน่วยงาน
- ปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ ดำเนินการโดยกองพัฒนาระบบและ รับรองมาตรฐานสินค้าพืช กรมวิชาการเกษตร	สำนักวิจัยและพัฒนา การเกษตรเขตที่ ๑
- ปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ลงใน ระบบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๑๔๒ ราย (อยู่ระหว่างดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเกษตรกร)	สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่

ด้านการตลาด

จังหวัดเชียงใหม่ มีตลาดสินค้าเกษตร จำแนกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) ตลาดค้าส่ง
สินค้าเกษตร จำนวน ๑ แห่ง (ตลาดเมืองใหม่ ตำบลช้างม้อย อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่) ๒) ตลาดเกษตรกร
จำนวน ๑ แห่ง (บริเวณหลังสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ ภายในศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่) และ ๓) กาดนัดเกษตรอินทรีย์เชียงใหม่ รวมจำนวน ๑๗ แห่ง

จากที่คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ได้ลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการเกษตรอินทรีย์พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินงาน
โครงการเกษตรอินทรีย์พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในภาพรวมของโครงการ โดยในประเด็นของ
การบูรณาการการขับเคลื่อนโครงการเกษตรอินทรีย์ ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคการเกษตร
ซึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ภายในจังหวัดและการบูรณาการ
หน่วยงานในพื้นที่บ้านแม่ผาแพน รวมถึงจัดเวทีทำแผนพัฒนาชุมชนเกษตรอินทรีย์บูรณาการในพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม

โดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มีข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในโครงการเกษตรอินทรีย์ ดังนี้

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. การทำปุ๋ยอินทรีย์ของเกษตรกรพบว่า อาหารสัตว์อินทรีย์มีราคาแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง</p>	<p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิตพืชอินทรีย์ควรมีการบูรณาการงานวิชาการกับกรมปศุสัตว์ในการผลิตอาหารสัตว์อินทรีย์ที่ถูกหลักโภชนาการสำหรับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และการสร้างเครือข่ายของกลุ่มการผลิตสัตว์อินทรีย์ในการส่งต่อองค์ความรู้ด้านอาหารสัตว์อินทรีย์</p>
<p>๒. การทำเกษตรอินทรีย์ (พืชอินทรีย์) ของเกษตรกรในพื้นที่พบว่า พื้นที่แปลงโดยรอบเป็นการทำการเกษตรแบบใช้สารเคมี ซึ่งเกษตรกรไม่สามารถควบคุมปัจจัยของละอองสารเคมีที่พัดมาทางอากาศเข้าสู่แปลงพืชอินทรีย์ รวมถึงสารเคมีที่มาจากน้ำในดินที่อาจจะเข้าสู่สระเก็บน้ำของเกษตรกรที่จะนำไปใช้กับพืชอินทรีย์ต่อไป</p>	<p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการในส่วนการจัดทำแนวทางการทำการเกษตรอินทรีย์ในเขตชุมชน/เขตเมือง รวมถึงการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาและการขับเคลื่อนงานเกษตรอินทรีย์ในเชิงพื้นที่</p>
<p>๓. เกษตรกรที่มีการปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรแบบใช้สารเคมีไปเป็นเกษตรอินทรีย์ ซึ่งมีการใช้ระยะเวลาการปรับเปลี่ยน แต่พบว่าในปัจจุบัน พื้นที่เกษตรได้มีการปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว ทำให้ราคาที่ดินเพิ่มขึ้นจนอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการรุกล้ำของชุมชนเมืองต่อพื้นที่เกษตร และทำให้เกิดความไม่มั่นคงของการคงอยู่ของพื้นที่เกษตร และการทำเกษตรอินทรีย์</p>	<p>๓.๑ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีการกำหนดและวางแผนการใช้พื้นที่ของประเทศ เช่น ผังชุมชน ผังเมืองเฉพาะ ผังเมืองรวม ผังภาค จนถึงผังประเทศ โดยมีความละเอียดของการวางแผนที่ต่างกัน จากการออกแบบกายภาพ การใช้ที่ดิน ความหนาแน่น โครงข่าย/ระบบจราจรและขนส่ง หรือพื้นที่สีเขียว/สวนสาธารณะ รวมถึงพื้นที่ทำการเกษตรของประเทศด้วย</p> <p>๓.๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรเร่งรัดส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนพืชเศรษฐกิจที่มีราคาสูง เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ซึ่งจะจูงใจให้เกษตรกรยังรักษาพื้นที่เพื่อทำการเกษตรต่อไป</p>

ภาพที่ ๒ โครงการเกษตรอินทรีย์ ณ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

๑.๓) โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดอุบลราชธานี

การดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีภาพรวม ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีรายละเอียด ดังนี้

	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
๑	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุบลราชธานี	๑. ส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์ งบประมาณ ๑๓๗,๕๐๐ บาท เป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๕ ราย ๒. แหล่งเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ ในโรงเรียน สถานศึกษา เพื่อสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่หัวใจอินทรีย์ แบบบูรณาการ งบประมาณ ๒๐๙,๐๖๑ บาท	๑. ส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์ งบประมาณ ๑๐๘,๙๐๐ บาท เป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๕ ราย ๒. ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่และปรับระบบสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ งบประมาณ ๒,๒๒๐,๗๐๐ บาท เป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๑๐ ราย
๒	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๔	โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน งบประมาณ ๔,๗๐๘,๔๔๐ บาท เป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๕๐๐ ราย พื้นที่ ๖๗๒๕.๒ ไร่	กิจกรรมตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ งบประมาณ ๑,๒๕๓,๓๓๐ บาท เป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๓๒๖ ราย
๓	สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี	๑. โครงการเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ ๘๐,๐๐๐ บาท เป้าหมายจำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ ๑๐๐ ไร่ ๒. ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าข้าวหอมมะลิอินทรีย์รายเก่า งบประมาณ ๙,๗๗๖,๖๙๒ บาท เป้าหมายจำนวน ๔,๙๒๐ ราย พื้นที่ ๒๔,๖๐๐ ไร่ ๓. ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าข้าวหอมมะลิอินทรีย์รายใหม่ งบประมาณ ๑๗,๕๑๖,๐๐๐ บาท เป้าหมายจำนวน ๗,๘๐๐ ราย พื้นที่ ๓๙,๐๐๐ ไร่ ๔. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตมันสำปะหลัง งบประมาณ ๘,๗๙๕,๓๔๐ บาท เป้าหมายจำนวน ๓,๔๘๐ ราย พื้นที่ ๑๗,๔๐๐ ไร่	๑. โครงการเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ ๑๐๔,๐๐๐ บาท เป้าหมายจำนวน ๑๔๐ ราย พื้นที่ ๒๘๐ ไร่ ๒. ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าข้าวหอมมะลิอินทรีย์รายเก่า งบประมาณ ๙,๗๗๓,๖๐๐ บาท เป้าหมายจำนวน ๑๒,๗๒๐ ราย พื้นที่ ๖๓,๖๐๐ ไร่ ๓. ส่งเสริมการผลิตมันสำปะหลัง รายเก่า งบประมาณ ๗,๖๐๙,๑๖๑ บาท เป้าหมายจำนวน ๓๔๘๐ ราย พื้นที่ ๑๗,๔๐๐ ไร่ ๔. ส่งเสริมการผลิตพืชผักอินทรีย์ รายเก่า งบประมาณ ๑,๙๐๔,๑๐๐ บาท เป้าหมายจำนวน ๖๖๐ ราย พื้นที่ ๓,๓๐๐ ไร่ ๕. ส่งเสริมการผลิตสมุนไพรอินทรีย์ รายเก่า งบประมาณ ๖๖๖,๙๐๐ บาท เป้าหมายจำนวน ๘๐ ราย

	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
			๖. ส่งเสริมการผลิตไม้ผลอินทรีย์ รายเก่า งบประมาณ ๒๑๖,๖๐๐ บาท เป้าหมายจำนวน ๔๐ ราย ๗. จัดตลาดนัดสินค้าเกษตรอินทรีย์ (อำเภอละ ๑ ครั้ง)
๔	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว อุดรราชธานี	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ (๑ ล้านไร่) เป้าหมายจำนวน ๒,๕๙๖ ราย พื้นที่ ๒๙,๙๘๑ ไร่	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ (๑ ล้านไร่) เป้าหมายจำนวน ๕,๐๘๙ ราย พื้นที่ ๕๔,๒๑๔ ไร่

งบประมาณที่บริหารจัดการโครงการเกษตรอินทรีย์ของหน่วยงาน ได้แก่

ลำดับที่	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ ๒๕๖๒		ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	
		งบประมาณที่ได้รับบริหารจัดการ (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)	งบประมาณที่ได้รับบริหารจัดการ (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)
๑	สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดอุดรราชธานี	๓๔๖,๕๖๑	๓๒๑,๗๖๑	๒,๓๒๙,๖๐๐	๒,๓๒๙,๖๐๐
๒	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๔	๔,๗๐๘,๔๔๐.๐๐	๔,๗๐๘,๔๓๙.๐๒	๑,๒๕๓,๓๓๐	๑,๑๙๓,๓๓๐
๓	สำนักงานเกษตร จังหวัดอุดรราชธานี	๓๖,๑๖๘,๐๓๒	๓๖,๑๖๘,๐๓๓	๒๑,๑๘๗,๓๖๑	๒๑,๑๘๗,๓๖๑
๔	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุดรราชธานี	-	-	-	-
รวม		๔๑,๒๒๓,๐๓๓	๔๑,๑๙๘,๒๓๓	๒๔,๗๗๐,๒๙๑	๒๔,๗๑๐,๒๙๑

จากที่คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการเกษตรอินทรีย์พื้นที่จังหวัดอุดรราชธานี พบว่า การดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์พื้นที่จังหวัดอุดรราชธานีสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในภาพรวมของโครงการ โดยในประเด็นของการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรราชธานีได้ให้ความสำคัญต่อการผลิตพืชผักอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS : Participatory Guarantee Systems)

โดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
๑. ข้อมูลความก้าวหน้าการดำเนินงาน ระยะปรับเปลี่ยนเกษตรอินทรีย์ และผลการรับรองเกษตรอินทรีย์ในแต่ละหน่วยงานมีข้อมูลคลาดเคลื่อนและยังไม่เป็นปัจจุบัน	ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ประสานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหารือในวิธีปฏิบัติงานและการเสนอผลการปฏิบัติงานให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
<p>๒. การทำการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พบว่า ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากพื้นที่ดำเนินการอยู่นอกเขตชลประทาน แหล่งน้ำที่ใช้ได้มาจากบ่อบาดาล และในพื้นที่จะประสบปัญหาในช่วงฤดูแล้งจะมีน้ำไม่เพียงพอ และในช่วงฤดูฝนน้ำท่วมพื้นที่</p>	<p>๒.๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรบูรณาการร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินในระดับพื้นที่ เพื่อวางแผนและจัดวางระบบกระจายน้ำไปยังแปลงเกษตรกรอย่างทั่วถึง รวมทั้งการให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งน้ำแบบให้มีระบบการกระจายน้ำเป็นแบบ on farm ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน</p> <p>๒.๒ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ของการหาแหล่งเงินทุนหรือเงินกู้ในการสนับสนุนสำหรับให้เกษตรกรใช้ในการจัดหาแหล่งน้ำ</p> <p>๒.๓ ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน) ในการจัดวางระบบ Solar Cell เพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับการสูบน้ำบาดาลเพื่อกระจายน้ำเข้าสู่แปลงแทนการใช้พลังงานไฟฟ้าโดยตรงให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก.</p>
<p>๓. พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพบว่า พื้นที่การเกษตรใกล้เคียงยังคงทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ซึ่งไม่มีการขยายผลและการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์</p>	<p>๓.๑ การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ในระยะถัดไป ควรมีการขยายผลการทำเกษตรอินทรีย์ไปยังพื้นที่ใกล้เคียง โดยชี้แจงให้เกษตรกรเห็นถึงราคาผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น และสุขภาพของเกษตรกรที่ดีขึ้น</p> <p>๓.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการศึกษาวิจัยด้านปริมาณผลผลิต ราคาผลผลิต การตลาดและการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นฐานข้อมูลต่อการดำเนินการเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อไป</p>
<p>๔. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินงานศูนย์เรียนรู้เพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ดำเนินการฝึกอบรม ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้การผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมการสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ระบบการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS : Participatory Guarantee Systems)) และออร์แกนิกไทยแลนด์</p>	<p>เนื่องจากการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรมีหลายระบบ กรมส่งเสริมการเกษตรควรเผยแพร่ความรู้และความยากง่ายในการเข้าถึงมาตรฐานในแต่ละระบบ ตลอดจนความแตกต่างของราคาและช่องทางการจำหน่าย เพื่อจูงใจเกษตรกรที่มีศักยภาพและสนใจที่จะปรับเปลี่ยนไปสู่ระดับที่สูงขึ้นต่อไป</p>

ภาพที่ ๓ โครงการเกษตรอินทรีย์ ณ ตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

๒) เกษตรทฤษฎีใหม่

๒.๑) โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ภายใต้นหลวง) ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ มีรายละเอียดดังนี้

การดำเนินโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ รวมทั้งสิ้น ๒,๒๑๑ ราย โดยมีการจัดกลุ่มเกษตรกร A B C D ตามรายละเอียด ดังนี้

ปีงบประมาณ	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ				
	กลุ่ม A	กลุ่ม B	กลุ่ม C	กลุ่ม D	รวม
๒๕๖๐	๒๙๒	๓๔๒	๙๕	๑๘	๗๔๗
๒๕๖๑	๒๘๐	๒๙๒	๘๗	๖	๗๖๕
๒๕๖๒	๑๓๑	๓๖๔	๑๘๘	๑๖	๖๙๙
รวม	๗๐๓	๑,๐๙๘	๓๗๐	๔๐	๒,๒๑๑

หมายเหตุ

กลุ่ม A หมายถึง เกษตรกรที่สามารถพัฒนาตนเองสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ ชั้นที่ ๑ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสู่ชั้นที่ ๒ และชั้นที่ ๓ และทำเป็นต้นแบบได้

กลุ่ม B หมายถึง เกษตรกรที่เกือบจะไปสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ ชั้นที่ ๑ เกษตรกรที่ได้ปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองที่จะพัฒนาสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ชั้นที่ ๑

กลุ่ม C หมายถึง เกษตรกรที่อยู่ในขั้นตอนการเรียนรู้และพัฒนาสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ชั้นที่ ๑

กลุ่ม D หมายถึง เกษตรกรที่ไม่สามารถดำเนินการต่อได้ให้ยุติการเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรที่ต้องส่งเสริมองค์ความรู้เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้

ผลการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		๒๕๖๒	๒๕๖๓
๑	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	๑. เกษตรกรรายใหม่ ปี ๒๕๖๒ เข้ารับการอบรมหลักสูตรกลาง จำนวน ๖๙๙ ราย ๒. ประเมินศักยภาพเกษตรกรรายเดิม ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑ เป็นระดับ ABC จำนวน ๑,๕๑๒ ราย งบประมาณ ๓๑๑,๗๙๐ บาท	๑. ประเมินศักยภาพเกษตรกรรายเดิม ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ จำนวน ๒,๒๑๑ ราย เป็นระดับ ABC D ๒. คัดเลือกเกษตรกรเพื่อเป็นจุดเรียนรู้ตำบลละ ๑ แห่ง ทั้งหมด ๙๑ กลุ่ม งบประมาณ ๖๕,๔๓๕ บาท
๒	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สุพรรณบุรี	เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน ๘๔๑ ราย งบประมาณ ๓๔๑,๕๒๐ บาท	เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน ๓๔๖ ราย งบประมาณ ๑๓๗,๑๔๐ บาท
๓	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี	๑. สสำรวจเกษตรกรที่มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ ปี ๒๕๖๒ ๒. แนะนำส่งเสริมให้ดำเนินกิจกรรมทฤษฎีใหม่	๑. คัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดอย่างน้อยตำบลละ ๑ แห่ง เพื่อเป็นจุดเรียนรู้

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		๒๕๖๒	๒๕๖๓
		๓. บันทึกข้อมูลรายบุคคลในระบบฐานข้อมูล ๕ ประสาน ๔. ประเมินศักยภาพและจัดกลุ่มเกษตรกร (A B C) ๕. ประเมินผล และรายงานผล จำนวน ๔๔๘ ราย งบประมาณ ๐ บาท	๒. ดำเนินการประสานงาน แนะนำส่งเสริมการดำเนินงานกิจกรรมทฤษฎีใหม่ - ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข บันทึกข้อมูลรายบุคคลในระบบฐานข้อมูล ๕ ประสาน - ประเมินศักยภาพและจัดกลุ่มเกษตรกร (A B C) ๓. ติดตามและรายงานผล จำนวน ๔๔๘ ราย งบประมาณ ๑๐,๖๐๐ บาท
๔	สำนักงานประมงจังหวัดสุพรรณบุรี	สนับสนุนปัจจัยการผลิตปลากินพืช รายละเอียด ๘๔๐ ตัว จำนวน ๖๙๙ ราย ใน ๑๐ อำเภอ งบประมาณ ๒๔๒,๗๐๐ บาท	สนับสนุนปัจจัยการผลิตปลากินพืช รายละเอียด ๑,๐๐๐ ตัว จำนวน ๖๙๙ ราย ใน ๔ อำเภอ (อ.เมือง , อ.สองพี่น้อง , อ.ดอนเจดีย์ และ อ.ศรีประจันต์) งบประมาณ ๑๖๔,๓๕๐ บาท
๕	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี	โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๒๒๕ ไร่ จำนวนเกษตรกร ๗๕ ราย (พันธุ์พืช) งบประมาณ ๑๒๑,๘๕๐ บาท	โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตร จำนวนเกษตรกร ๔๕ ราย (พันธุ์พืช) งบประมาณ ๑๒๒,๐๗๐ บาท
๖	สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี	สนับสนุนปัจจัยการผลิต เป้าหมาย ๗๔ ราย งบประมาณ ๘๐๕,๐๗๐ บาท	สนับสนุนปัจจัยการผลิต เป้าหมาย ๒๔๐ ราย งบประมาณ ๓๓๐,๖๐๐ บาท
๗	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี	สนับสนุนปัจจัยการผลิตพันธุ์เป็ดไข่ อาหารสัตว์และเวชภัณฑ์ สัตว์ปีกให้กับเกษตรกรรายใหม่ ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๖๙๙ ราย งบประมาณ ๗๕๙,๗๐๐ บาท	สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี ๒๕๖๓ (เกษตรกรปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒) อำเภอที่มีเกษตรกรต้นแบบ จำนวน ๑๒๐ ราย งบประมาณ ๒๑๒,๒๐๐ บาท
๘	ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี	๑. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดทำแปลงสาธิตต้นแบบ พืชไร่ดิน การเพาะเห็ด และการเลี้ยงไก่ไข่ จำนวน ๑๐.๕ ไร่ ๒. การฝึกอบรม - หลักสูตร แมลงศัตรูพืชและการกำจัด จำนวน ๕๐ ราย	๑. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดทำแปลงสาธิตต้นแบบ พืชไร่ดิน การเพาะเห็ด และการเลี้ยงไก่ไข่ จำนวน ๑๐.๕ ไร่ ๒. การฝึกอบรม - หลักสูตร โรคพืชและการป้องกันกำจัด จำนวน ๒๕ ราย

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		๒๕๖๒	๒๕๖๓
		-หลักสูตรการผลิตผักไฮโดรโปนิคส์ จำนวน ๕๐ ราย - การจัดทำโสตสาธารณสุขปกรณณ์/ นิทรรศการ/จัดทำเอกสาร ๒,๐๐๐/๔ ครั้ง ๓. การผลิตและกระจายพันธุ์พืช เช่น มะละกอ พริก มะเขือ ถั่วพู ถั่วฝักยาว มะนาว ฯลฯ จำนวน ๖๐๐ ต้น งบประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท	๓. การผลิตและกระจายพันธุ์พืช เช่น มะละกอ พริก มะเขือ ถั่วพู ถั่วฝักยาว มะนาว ฯลฯ จำนวน ๖๐๐ ต้น งบประมาณ ๗๒,๐๐๐ บาท

งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ ๒๕๖๒		ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	
		งบประมาณที่ ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)	งบประมาณที่ ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)
๑	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๑๑,๗๙๐	๓๑๑,๗๔๐	๖๕,๔๓๕	๖๕,๔๓๕
๒	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สุพรรณบุรี	๓๔๑,๕๒๐	๓๔๑,๕๒๐	๑๓๗,๑๔๐	๑๒๗,๑๖๐.๑๐
๓	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สุพรรณบุรี	-	-	๑๐,๖๐๐	๑๐,๖๐๐
๔	สำนักงานประมงจังหวัด สุพรรณบุรี	๒๔๒,๗๐๐	๒๔๒,๖๕๗	๑๖๔,๓๕๐	๔๖,๓๘๔
๕	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๒๑,๘๕๐	๑๒๑,๘๕๐	๑๒๒,๐๗๐	๙๐,๒๒๐
๖	สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี	๘๐๕,๐๗๐	๘๐๕,๐๗๐	๓๓๐,๖๐๐	๓๓๐,๖๐๐
๗	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สุพรรณบุรี	๗๙๕,๗๐๐	๗๙๕,๖๙๙.๕๕	๒๑๒,๒๐๐	๑๒,๕๖๓
๘	ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๗๒,๐๐๐	๔๔,๑๒๐
รวม		๒,๗๘๒,๖๓๐	๒,๗๘๒,๕๓๖.๕๕	๑,๑๑๔,๓๙๕	๗๒๗,๐๘๒.๑๐

ปัญหา/อุปสรรค

- ๑) งบประมาณไม่เพียงพอ
- ๒) ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน
- ๓) อบรมแล้วไม่มีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง
- ๔) อาหารสัตว์ที่สนับสนุนไม่เพียงพอต่อความต้องการของสัตว์
- ๕) พันธุ์ปลาขนาดเล็กเกินไป ทำให้เป็นภาระในการอนุบาลปลา
- ๖) ควรมีการฝึกอบรม ดูงานให้มากกว่านี้

ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากการลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
๑) การบูรณาการการกำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนระหว่างหน่วยงานในระดับพื้นที่ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และการรายงานข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนไม่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดในฐานะผู้รับผิดชอบหลักในระดับพื้นที่ ควรพิจารณาจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการร่วมกัน ในการกำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการฯ และกำหนดหลักเกณฑ์/แนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ ให้สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ
๒) ยังไม่มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรกลุ่ม A B C D เพื่อให้สามารถยกระดับหรือพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง	<p>กอนนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ควรดำเนินการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สสำรวจและปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ และการจัดกลุ่มเกษตรกรให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ๒. ประสานหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อกำหนดแผนการพัฒนาและยกระดับเกษตรกรจาก <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่ม A ไปสู่การเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ - กลุ่ม B ไปสู่กลุ่ม A - กลุ่ม C ไปสู่กลุ่ม B
๓) พื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ บางส่วนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เนื่องจากบางแปลงยังไม่มีแหล่งน้ำในพื้นที่หรือไม่มีพื้นที่ปลูกข้าวของเกษตรกร โดยใช้แหล่งน้ำสาธารณะในการเพาะปลูก มีการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามและปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติ และมีการปลูกพืช/ไม้ผลบริเวณคันบ่อ และเกษตรกรบางรายไม่ได้จัดทำบัญชีครัวเรือนเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน บางส่วนบันทึกบัญชีครัวเรือนแล้วพบว่า มีรายจ่ายมากกว่ารายรับจึงไม่บันทึกบัญชีต่อเนื่อง	<p>๓.๑ กอนนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ควรดำเนินการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) จัดประชุมคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อร่วมกันพิจารณา ทบทวนหลักเกณฑ์/แนวทางการคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ให้มีความชัดเจนสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และครอบคลุมทั้ง ๕ กิจกรรมหลัก (เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร และเกษตรผสมผสาน) ๒) จัดประชุมหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
	<p>โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนโครงการตามแผนยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยุทธศาสตร์ประเทศ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>๓) ประสานหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ว่ามีการทำการเกษตร (แปลง) ถูกต้อง ตรงตามประเภทกิจกรรมที่กำหนดหรือไม่ หากพบว่าเกษตรกรรายใดมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ควรพิจารณาดำเนินการปรับเปลี่ยนประเภทให้ถูกต้อง ตรงตามสภาพการดำเนินการแปลงจริง</p> <p>๔) จัดประชุมหรือสื่อสาร/แจ้งเวียนหลักเกณฑ์/แนวทางการพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรและพื้นที่ดำเนินการให้หน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานโครงการฯ รับทราบ และถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน</p> <p>๓.๒ หน่วยงานในระดับพื้นที่ พิจารณาทบทวนการคุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ แต่ละประเภทกิจกรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์/แนวทางที่กำหนด และจัดส่งข้อมูลผลการสอบทานคุณสมบัติเกษตรกรให้กับกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อบันทึกลงในระบบสารสนเทศเกษตรกรรมยั่งยืนต่อไป</p>

ภาพที่ ๔ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ณ ตำบลบ้านกร่าง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๕ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ณ ตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๒.๒) โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

การดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ กล้วยในหลวง) ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ มีรายละเอียด ดังนี้

การดำเนินโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ รวมทั้งสิ้น ๕,๘๓๖ ราย และปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ไม่มีการคัดเลือกเกษตรกรรายใหม่เข้าร่วมโครงการ โดยมีการจัดกลุ่มเกษตรกร A B C ตามรายละเอียด ดังนี้

ปีงบประมาณ	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			
	กลุ่ม A	กลุ่ม B	กลุ่ม C	รวม
ปี ๒๕๖๐	๔๘๔	๑,๑๒๗	๔๒๔	๒,๐๓๕
ปี ๒๕๖๑	๙๖	๔๘๒	๑,๔๒๘	๒,๐๐๖
ปี ๒๕๖๒	-	๖๗	๑,๗๒๘	๑,๗๙๕
รวม	๕๘๐	๑,๖๗๖	๓,๕๘๐	๕,๘๓๖

หมายเหตุ

กลุ่ม A หมายถึง เกษตรกรที่สามารถพัฒนาตนเองสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ ๑ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสู่ขั้นที่ ๒ และขั้นที่ ๓ และทำเป็นต้นแบบได้
กลุ่ม B หมายถึง เกษตรกรที่เกือบจะไปสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ ๑ เกษตรกรที่ได้ปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองที่จะพัฒนาไปสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑
กลุ่ม C หมายถึง เกษตรกรที่อยู่ในขั้นตอนการเรียนรู้และพัฒนาสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑

กลุ่ม D หมายถึง เกษตรกรที่ไม่สามารถดำเนินการต่อได้ให้ยุติการเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรที่ต้องส่งเสริมองค์ความรู้เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้

ผลการดำเนินงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		๒๕๖๒	๒๕๖๓
๑	สถานีพัฒนาที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่	ฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรกลาง เรื่องการปรับเปลี่ยนแนวความคิดการ ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๗๑ ราย งบประมาณ ๑๐๕,๖๐๐ บาท	ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๔๔๕ ราย จำนวน ๑,๓๓๕ ไร่ โดยดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนดังนี้ ๑. คัดเลือกเกษตรกร ๒. การจัดทำข้อมูลเกษตรกร

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		๒๕๖๒	๒๕๖๓
			๓. การจัดทำแผนการผลิต ๔. พัฒนาศักยภาพเกษตรกร (ส่งเสริม-สนับสนุน) ๕. การประชาสัมพันธ์
๒	๒.๑ ศูนย์ข้าวสันป่าตอง ๒.๒ ศูนย์วิจัยข้าวสะเมิง	ฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรกลาง เรื่อง การปรับเปลี่ยนแนวความคิดการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ใน อ.สันป่าตอง จำนวน ๑๐๒ ราย งบประมาณ ๗๕,๙๐๐ บาท งบประมาณใช้ร่วมกับศูนย์วิจัยข้าวเชียงใหม่ ฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรกลาง เรื่อง การปรับเปลี่ยนแนวความคิดการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ในอำเภอสะเมิง จำนวน ๔๑ ราย	ส่งเสริมศูนย์เรียนรู้ตำบลละ ๑ แห่ง รวม ๑๑ แห่ง (อำเภอสันป่าตอง) เป้าหมายเกษตรกรที่เป็นสมาชิกโครงการรายเดิม จำนวน ๒๖๕ ราย รายละเอียดดังนี้ ๑. การประเมินศักยภาพเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๒. การส่งเสริมและคัดเลือกจุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลละ ๑ แห่ง ๓. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว ๔. จุดเรียนรู้/แปลงสาธิตเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ๕. ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกร ในจุดเรียนรู้แต่ละตำบล ส่งเสริมศูนย์เรียนรู้ตำบลละ ๕ ตำบล (อำเภอสะเมิง) เป้าหมายเกษตรกรที่เป็นสมาชิกโครงการรายเดิม จำนวน ๓๑๘ ราย รายละเอียดดังนี้ ๑. ประเมินศักยภาพเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๒. ส่งเสริมและคัดเลือกจุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ตำบลละ ๑ แห่ง ๓. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว ๔. จุดเรียนรู้/แปลงสาธิตเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ๕. ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกร ในจุดเรียนรู้แต่ละตำบล

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		๒๕๖๒	๒๕๖๓
๓	สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดเชียงใหม่	๑. อบรมเกษตรกรเรื่องการปรับเปลี่ยน แนวคิดการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๒๗๕ ราย ๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๑,๗๙๕ ราย งบประมาณ ๙๗,๐๒๐ บาท	๑. พัฒนาเกษตรกรต้นแบบด้านปศุสัตว์ จำนวน ๓๐๐ ราย ๒. อบรมเกษตรกรผู้นำ จำนวน ๑๖ ราย ๓. สนับสนุนวัสดุการทำอาหารหมัก ๓๐๐ ชูต
๔	สำนักงานการปฏิรูป ที่ดินจังหวัดเชียงใหม่	พื้นที่ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๗๕ ราย ๒๒๕ ไร่ ๑. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ตามหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก. ส่วนกลาง กำหนด ๒. จัดอบรมศึกษาเรียนรู้การทำ เกษตรทฤษฎีใหม่ ๓. สนับสนุนวัสดุการเกษตร/ ปัจจัยการผลิต ๔. คัดเลือกแปลงต้นแบบเกษตร ทฤษฎีใหม่ งบประมาณ ๔๙,๕๐๐ บาท	พื้นที่ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๓๐ ราย ๙๐ ไร่ ๑. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ตามหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก. ส่วนกลาง กำหนด ๒. จัดอบรมศึกษาเรียนรู้การทำ เกษตรทฤษฎีใหม่ ๓. สนับสนุนวัสดุการเกษตร/ปัจจัย การผลิต ๔. คัดเลือกแปลงต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่
๕	สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์เชียงใหม่	ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๖ ราย และอบรม หลักสูตรกลาง เรื่อง การปรับเปลี่ยน แนวคิดการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๔๑ ราย และ สนับสนุนองค์ ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ครัวเรือน งบประมาณ ๓,๙๖๐ บาท	๑. ชักซ้อมอบรมครูบัญชี (ครู ๑ ราย : เกษตรกร ๓๐ ราย) ๒. ประเมินความพร้อมของเกษตรกร เพื่อกำหนดเป้าหมายรายบุคคล ๓. คัดสรรกลุ่มเป้าหมายตามพื้นที่/ วางแผนการปฏิบัติงาน ๔. อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน ๘๗๐ ราย ๕. กำกับแนะนำการจัดทำบัญชี ต้นทุนอาชีพโดยครูบัญชี จำนวน ๖๐๙ ราย ๖. ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน ๖๐๙ ราย ๗. ถอดบทเรียนต้นทุนอาชีพเกษตรกร ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ จำนวน ๓ ราย ๘. สรุปผลการดำเนินโครงการ
๖	ศูนย์หม่อนไหม เฉลิมพระเกียรติฯ	๑. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ตามหลักเกณฑ์	๑. คัดเลือกแปลงต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ - จุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอ

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		๒๕๖๒	๒๕๖๓
	เชียงใหม่	<p>๒. จัดอบรมศึกษาเรียนรู้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่</p> <p>๓. สนับสนุนวัสดุการเกษตร/ปัจจัยการผลิต (หน่วยงานบูรณาการในจังหวัด)</p> <p>๔. ติดตามแปลงให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร</p> <p>งบประมาณ ๙๒,๔๐๐ บาท</p>	<p>หางดง จำนวน ๑๑ จุด</p> <p>๒. สนับสนุนพันธุ์หม่อน</p> <p>๓. จัดทำจุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ด้านหม่อนใหม่จำนวน ๑ จุด</p> <p>๔. จัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์</p> <p>๕. ติดตามแปลงให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร</p>
๗	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑	<p>๑. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่ อ.ดอยหล่อ และ อ.ฝาง</p> <p>๒. จัดอบรมศึกษาเรียนรู้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่หลักสูตรกลาง ใน อ.ดอยหล่อ ๙๕ ราย และ อ.ฝาง จำนวน ๙๗ ราย</p> <p>๓. สนับสนุนวัสดุการเกษตร/ปัจจัยการผลิต เมล็ดพันธุ์พืช งบประมาณ ๑๒๖,๗๒๐ บาท</p>	<p>๑. คัดเลือกเกษตรกรเป็นจุดเรียนรู้จำนวน ๑๒ จุด</p> <p>๒. ให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับการใช้แทนแดง และปุ๋ยชีวภาพ PGPR ๒</p> <p>๓. สนับสนุนวัสดุการเกษตร /ปัจจัยการผลิต</p> <p>๔. ติดตามเยี่ยมเยียน</p>
๘	สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่	<p>๑. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่ อ.จอมทอง และ อ.ดอยเต่า</p> <p>๒. จัดอบรมศึกษาเรียนรู้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่หลักสูตรกลาง ใน อ.จอมทอง ๙๘ ราย และ อ.ดอยเต่า จำนวน ๘๘ ราย</p> <p>๓. สนับสนุนพันธุ์ปลากินพืช งบประมาณ ๑๑๖,๘๒๐ บาท</p>	<p>๑. ติดตามและประเมินผลผลิตเกษตรกรปี ๒๕๖๒</p> <p>๒. ส่งเสริมความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ</p> <p>๓. สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำแก่เกษตรกร จำนวน ๑,๗๙๕ ราย</p>
๙	สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่	<p>๑. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่ อ.ไชยปราการ และ อ.แม่ฮาด</p> <p>๒. จัดอบรมศึกษาเรียนรู้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่หลักสูตรกลาง ใน อ.ไชยปราการ จำนวน ๑๒๖ ราย และ อ.แม่ฮาด จำนวน ๔๖ ราย</p> <p>๓. สนับสนุนพันธุ์ปลากินพืช</p>	<p>๑. อำเภอประชาสัมพันธ์/สร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกร/สมัครเข้าร่วมโครงการ</p> <p>๒. อบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรทฤษฎีใหม่ (จำนวน ๑๓๑ ราย)</p> <p>- อำเภอแม่ฮาด (เกษตรกรจำนวน ๔๖ ราย)</p> <p>- อำเภอไชยปราการ (เกษตรกรจำนวน ๑๒๖ ราย)</p> <p>๓. สนับสนุนต้นไม้ผลตามความต้องการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ</p>

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
		๒๕๖๒	๒๕๖๓
๑๐	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่	ฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรกลาง เรื่อง การปรับเปลี่ยนแนวคิดการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๒๖๙ ราย งบประมาณ ๓๓๑,๖๓๖ บาท	ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๕,๘๓๖ ราย โดยดำเนินการบูรณาการและสนับสนุนการดำเนินงาน ดังนี้ ๑. คัดเลือกเกษตรกร ๒. การจัดทำข้อมูลเกษตรกร ๓. การจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการฯ ๔. พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ๕. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเกษตรทฤษฎีใหม่ ๕. การประชาสัมพันธ์ ๖. การติดตามและประเมินผล

ผลการเบิก-จ่ายงบประมาณประจำปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ ๒๕๖๒		ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	
		งบประมาณที่ได้รับ การจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)	งบประมาณที่ได้รับ การจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)
๑	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่	๑๑๔,๔๘๐	๑๑๔,๔๘๐	๑๓๗,๕๒๔	๑๓๗,๕๒๔
๒	สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงใหม่	๑๐๕,๖๐๐	๘๗,๕๓๘	๖๑๖,๖๐๐	๖๑๖,๖๐๐
๓	๓.๑ ศูนย์ข้าวสันป่าตอง ๓.๒ ศูนย์วิจัยข้าวสะเมิง	๗๕,๙๐๐	๖๙,๔๘๘	๒๒๕,๐๐๐	๑๐๗,๐๗๐
๔	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่	๙๗,๐๒๐	๗๕,๓๖๘	๔๕๘,๕๔๐	๔๕๘,๕๔๐
๕	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงใหม่	๔๙,๕๐๐	๔๑,๕๐๐	๙๖,๘๒๐	๙๖,๘๒๐
๖	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงใหม่	๓,๙๖๐	๒,๘๘๐	๒๓๑,๔๒๐	๒๓๑,๔๒๐
๗	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เชียงใหม่	๙๒,๔๐๐	๗๖,๕๐๘	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐
๘	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑ และ สวพ.ชม.	๑๒๖,๗๒๐	๑๐๓,๒๘๐	๑๐๘,๐๐๐	๘๕,๐๐๐
๙	สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่	๑๑๖,๘๒๐	๙๓,๖๕๒	๔๒๑,๘๕๐	๔๒๑,๘๕๐
๑๐	สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่	๑๑๒,๘๖๐	๑๑๒,๘๖๐	-	-
๑๑	การยางแห่งประเทศไทย สาขาจังหวัดเชียงใหม่	๒๗,๗๒๐	๒๗,๗๒๐	๑๔๐,๐๐๐	๑๔๐,๐๐๐
๑๒	โครงการชลประทานเชียงใหม่	๘๙,๗๖๐	๘๙,๗๖๐	๑๑๕,๕๐๐	๑๑๕,๕๐๐

ลำดับ	หน่วยงาน	ปีงบประมาณ ๒๕๖๒		ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	
		งบประมาณที่ได้รับ การจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก – จ่าย (บาท)	งบประมาณที่ได้รับ การจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก – จ่าย (บาท)
๑๓	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่	๑๐๘,๙๐๐	๑๐๘,๙๐๐	๖,๙๐๐	๖,๙๐๐
	รวม	๑,๐๙๓,๐๒๐	๙๗๖,๒๑๔	๒,๙๒๘,๓๕๔	๒,๗๑๙,๔๒๐

จากการที่คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่สามารถลดต้นทุนการผลิต และลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ทำให้มีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายพืชผลการผลิต

ปัญหา/อุปสรรค

- ๑) ต้องการให้ส่งเสริมด้านเครื่องมือเทคโนโลยีใหม่ๆ
- ๒) การแจกจ่ายการผลิตไม่ตรงกับความต้องการและไม่เพียงพอต่อเกษตรกร
- ๓) เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการที่ไม่เอื้อต่อเกษตรกรที่มีความตั้งใจจริงและพื้นที่ของเกษตรกร
 - ๔) การกำหนดเป้าหมาย เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ
 - ๕) ขาดการดูแลจากเจ้าหน้าที่รัฐ จึงไม่สามารถพัฒนาต่อยอดได้
 - ๖) เกษตรกรไม่ทราบรายละเอียดโครงการชัดเจน

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากการลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
พื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ บางส่วนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เนื่องจากใช้แหล่งน้ำของกรมชลประทานในการเพาะปลูก และพื้นที่ทำการเกษตรมีหลายแปลงไม่ได้อยู่ในพื้นที่เดียวกัน	<p>๓.๑ กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ควรดำเนินการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) จัดประชุมคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อร่วมกันพิจารณา ทบทวนหลักเกณฑ์/แนวทางการคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ให้มีความชัดเจนสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และครอบคลุมทั้ง ๕ กิจกรรมหลัก (เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร และเกษตรผสมผสาน) ๒) จัดประชุมหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนโครงการตามแผนยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยุทธศาสตร์ประเทศ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ๓) ประสานหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกรที่

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
	<p>เข้าร่วมโครงการฯ ว่ามีการทำการเกษตร (แปลง) ถูกต้อง ตรงตามประเภทกิจกรรมที่กำหนดหรือไม่ หากพบว่าเกษตรกรรายใดมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ควรพิจารณาดำเนินการปรับเปลี่ยนประเภทให้ถูกต้อง ตรงตามสภาพการดำเนินการแปลงจริง</p> <p>๔) จัดประชุมหรือสื่อสาร/แจ้งเวียนหลักเกณฑ์/แนวทางการพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรและพื้นที่ ดำเนินการให้หน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานโครงการฯ รับทราบ และถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน</p> <p>๓.๒ หน่วยงานในระดับพื้นที่ พิจารณาทบทวนการคุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ แต่ละประเภทกิจกรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์/แนวทางที่กำหนด และจัดส่งข้อมูลผลการสอบทานคุณสมบัติเกษตรกรให้กับกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร และเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อบันทึกลงในระบบสารสนเทศเกษตรกรรมยั่งยืนต่อไป</p>

ภาพที่ ๖ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ณ ตำบลท่ากว้าง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่

๓) เกษตรผสมผสาน

โครงการเกษตรผสมผสาน จังหวัดอุบลราชธานี

การดำเนินงานโครงการเกษตรผสมผสาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

มีวัตถุประสงค์ ๑) สนับสนุน จูงใจ ส่งเสริม ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของตลาด บนพื้นฐานของความสมัครใจของเกษตรกร และ ๒) สร้างรายได้ และโอกาสให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมทางเลือกในระยะยาว

ผลผลิต

- จำนวนรายเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมแนะนำถ่ายทอดความรู้ ในการปรับเปลี่ยนการผลิตจากชนิดสินค้าหรือพืชที่ไม่เหมาะสมไปสู่ชนิดสินค้าหรือพืชที่เหมาะสมแทน
- จำนวนพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนจากนาปรังเป็นพืชหลากหลายทดแทน

ผลลัพธ์

- จำนวนรายของเกษตรกร และจำนวนพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนการผลิตจากชนิดสินค้าหรือพืชที่ไม่เหมาะสมเป็นสินค้าหรือพืชอื่นที่เหมาะสมแทน
- ร้อยละ ๘๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น

ผลสัมฤทธิ์

- พื้นที่การเกษตรได้รับการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และความต้องการของตลาด
- เกษตรกรได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพต้นทุนการผลิตต่ำ
- เกษตรกรมีรายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้น และสามารถทำการเกษตรต่อไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน
- เกษตรกรมีการเชื่อมโยงตลาดสินค้ากับผู้ประกอบการ

ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ	
	๒๕๖๒	๒๕๖๓
สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี	โครงการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนโดยมีผลการดำเนินงาน ๒,๐๕๐/๘๖๓ (ไร่/ราย)	โครงการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผน โดยมีการดำเนินงาน ๖,๕๐๐/๓๙๓ (ไร่/ราย)
สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี	โครงการพัฒนาเกษตรกรที่ยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรทางเลือก ปี ๒๕๖๒ โดยมีผลการดำเนินงาน ๒๐/๒๐ (ไร่/ราย)	โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก Agri-Map โดยมีผลการดำเนินงาน ๔๘๐/๑๖๐ (ไร่/ราย)

ผลเบิก-จ่ายงบประมาณประจำปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ ๒๕๖๒		ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	
	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก-จ่าย (บาท)	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก-จ่าย (บาท)
สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี	๓,๓๔๐,๑๔๐	๓,๓๔๐,๑๔๐	๙,๑๘๓,๕๐๒	๙,๑๘๓,๕๐๒
สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี	๖๑,๐๐๐	๖๑,๐๐๐	๒,๐๑๖,๐๐๐	๒,๐๑๖,๐๐๐
รวม	๓,๔๐๑,๑๔๐	๓,๔๐๑,๑๔๐	๑๑,๑๙๙,๕๐๒	๑๑,๑๙๙,๕๐๒

**ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล
ประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากการลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการเกษตรผสมผสาน
ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี**

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
<p>๑) การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรและพื้นที่ดำเนินงานของผู้เข้าร่วมโครงการฯ แยกเป็นแต่ละชนิดกิจกรรมในภาพรวมระดับจังหวัดยังไม่ครบถ้วนเพียงพอ ส่งผลให้มีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการตรวจสอบความซ้ำซ้อนและการวางแผนพัฒนาต่อยอดให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ</p>	<p>สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักในระดับพื้นที่ ควรเร่งรัดดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลรายชื่อเกษตรกร ชนิด/ประเภทกิจกรรมที่ดำเนินการ จำนวนพื้นที่ พักแปลง และรายละเอียดการทำการเกษตรรายตัว เพื่อนำมาจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ และนำฐานข้อมูลที่ได้จัดส่งให้กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการพัฒนาเกษตรกรให้ตรงตามชนิด/ประเภทของการทำการเกษตร เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป</p>
<p>๒) เกษตรกรบางส่วนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจหรือตระหนักถึงประโยชน์ที่แท้จริงของโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน หรือมิได้สนใจจะเข้าร่วมโครงการอย่างแท้จริง แต่ต้องการได้รับแจกปัจจัยการผลิตจึงมาเข้าร่วมโครงการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการฯ ในอนาคต</p>	<p>หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการฯ ควรชี้แจงทำความเข้าใจกับเกษตรกรผู้สนใจและไม่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ที่ตรงกันในเจตนารมณ์และประโยชน์ของการเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนต่อไป</p>
<p>๓) พื้นที่เกษตรบางส่วนขาดแคลนแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร หรือบางส่วนประสบปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนทำให้เกษตรกรประสบปัญหาขาดทุนต้องแบกรับภาระหนี้สินที่เกิดขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อความสนใจในการประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต</p>	<p>หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการฯ ควรติดต่อประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร เช่น กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นต้น เพื่อให้เข้ามาช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำที่เพียงพอสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง หรือป้องกันน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน และลดภาระต้นทุนของเกษตรกร</p>

ภาพที่ ๗ โครงการเกษตรผสมผสาน ณ ตำบลท่าโพธิ์ศรี อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

๔) วนเกษตร

๔.๑) โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดลพบุรี

การดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดลพบุรีภาพรวม ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๓
มีเป้าหมายของพื้นที่ที่จะดำเนินงานปีละ จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒			ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓		
อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
พัฒนานิคม	๕๓	๑๖๖	ชัยบาดาล	๑๒๑	๗๓๐
ลำสนธิ	๔๒	๒๐๘	ลำสนธิ	๓๐	๒๗๐
ชัยบาดาล	๕๒	๓๐๓			
โคกเจริญ	๒๗	๑๐๒			
บ้านหมี่	๔๒	๒๒๑			
รวม	๒๑๖	๑,๐๐๐	รวม	๑๕๑	๑,๐๐๐

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)
พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๗๐,๐๐๐	๓๗๐,๐๐๐
พ.ศ. ๒๕๖๓	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐

จากที่คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินภาพรวมของ จังหวัดลพบุรี พบว่า การดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินพื้นที่จังหวัดลพบุรี บรรลุ วัตถุประสงค์ในภาพรวมของโครงการได้ โดยในประเด็นของการขับเคลื่อนเกี่ยวกับการเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน นั้น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรีได้ให้ความสำคัญของคัดเลือกพื้นที่ที่จะเข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะคัดเลือก พื้นที่ที่มีปริมาณน้ำที่เพียงพอและพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการทำการเกษตรเพื่อเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งมีการ กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานที่มีความชัดเจนในแต่ละปีงบประมาณ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตร ในเขตปฏิรูปที่ดิน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุระหว่าง ๕๑ ปีขึ้นไป รองลงมาคือช่วง อายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภาคการเกษตร โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จะทำพืชไร่เป็นหลัก รองลงมาจากทำพืชสวน และปศุสัตว์ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่อครัวเรือนประมาณ ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท/ปี รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อปีประมาณ ๕๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี ตามลำดับ

ประเด็นผลการดำเนินงาน และการใช้ประโยชน์จากโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตร ในเขตปฏิรูปที่ดิน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในการสมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบ วนเกษตรในเขตปฏิรูปจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่ถือครองที่ดิน โดยมีเอกสารสิทธิ์ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก และเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แหล่งน้ำของการทำภาคการเกษตรจากบ่อน้ำบาดาล เป็นหลัก รองลงมาเป็นน้ำฝนตามธรรมชาติ

ประเด็นของการการสนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรเพิ่มเติมจากสำนักงานปฏิรูปที่ดิน จังหวัด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการแหล่งน้ำมากที่สุด เนื่องจากพื้นที่ของเกษตรกรขาดแคลนน้ำ สำหรับการทำการเกษตร และมีความต้องการสนับสนุนพันธุ์ไม้ยืนต้นเพิ่มเติม

ประเด็นการเพิ่มรายได้หลังจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายเฉลี่ยของครัวเรือนต่อปีเพิ่มขึ้น สำหรับประเด็นความพึงพอใจในภาพรวมต่อโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน พบว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินในภาพรวมของจังหวัดลพบุรี ดังนี้

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรีมีการบริหารจัดการในด้านพื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเห็นได้จากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรีได้กำหนดเงื่อนไขของการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการโดยให้ความสำคัญในประเด็น ดังนี้</p> <p>(๑) ต้องเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการทำการเกษตร</p> <p>(๒) ตัวเกษตรกรเองจะต้องมีศักยภาพและมีความพร้อมต่อการทำการเกษตร</p> <p>(๓) ต้องมีแหล่งน้ำที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร สำหรับในประเด็นของการสนับสนุนพันธุ์ไม้ให้กับเกษตรกร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรีจะสนับสนุนตามความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก ตลอดจนมีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อรองรับปริมาณสนับสนุนในการขุดสระน้ำ ระบบ Solar Cell มาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า สำหรับการสูบน้ำเข้าแท็งค์กักเก็บน้ำ ก่อนกระจายน้ำให้กับเกษตรกร</p>	<p>๑.๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรนำรูปแบบการบริหารจัดการในพื้นที่ ไปเป็นตัวอย่างความสำเร็จ เพื่อขยายผลการดำเนินงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่อไป</p> <p>๑.๒ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรมีการทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับหน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการเข้าร่วมบูรณาการในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินระดับพื้นที่</p>
<p>๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินส่วนใหญ่ยังคงทำการเกษตรในรูปแบบของเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นหลัก รวมทั้งเกษตรกรที่ทำอาชีพการเกษตรมีอัตราการลดลง เนื่องจากเกษตรกรมีอายุมากขึ้น ประกอบกับทายาทของเกษตรกรไม่สนใจที่จะทำอาชีพการภาคเกษตร</p>	<p>๒.๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรีควรมีการให้คำแนะนำ และส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปรับเปลี่ยนรูปแบบของการทำเกษตรแบบเชิงเดี่ยวมาเป็นในรูปแบบของเกษตรผสมผสาน ตลอดจนพัฒนาไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก.</p> <p>๒.๒ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ที่เป็นทายาท/ลูกหลานของเกษตรกรกลับคืนถิ่นฐานเพื่อกลับมาประกอบอาชีพเกษตรกร โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะต้องมีการจัดทำโครงการที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่กลับคืนถิ่นฐาน และสืบทอดอาชีพการเกษตรต่อไป</p>

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
๓. พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ใช้ในการทำการเกษตรกรรมรูปแบบต่างๆ ส่วนมากเป็นพื้นที่ที่ไม่มีความอุดมสมบูรณ์และมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอ/ขาดแคลนน้ำ	<p>๓.๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรมีการสนับสนุนให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง ได้แก่ โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน และระบบการกระจายน้ำเข้าสู่แปลงของเกษตรกร เป็นต้น ในกรณีที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่สามารถสนับสนุนได้ ก็ควรจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ในการดำเนินการขุดสระน้ำตามลำดับความสำคัญของแต่ละพื้นที่</p> <p>๓.๒ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรมีการจัดตั้ง “กองทุนของ ส.ป.ก.” เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ สำหรับการนำไปพัฒนาพื้นที่การทำเกษตร</p>

ภาพที่ ๘ โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
ณ ตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

๔.๒) โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดอุบลราชธานี
การดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีภาพรวม ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีเป้าหมายของพื้นที่ที่จะดำเนินงานปีละ จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒			ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓		
อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
นาจะหลวย	๓๓๓	๑,๐๐๐	นาจะหลวย	๑๐๐	๑,๐๐๐
รวม	๓๓๓	๑,๐๐๐	รวม	๑๐๐	๑,๐๐๐

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)
พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๓๑,๕๐๐	๓๓๑,๕๐๐
พ.ศ. ๒๕๖๓	๖๖๑,๕๐๐	๖๖๑,๕๐๐

จากที่คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินภาพรวมของ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินพื้นที่จังหวัด อุบลราชธานีได้มีการกำหนดเป้าหมายร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่ ส.ป.ก. จังหวัดอุบลราชธานีจะต้องมีการปรับเปลี่ยน สู่ระบบวนเกษตร โดยกิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน อุบลราชธานีมีการจัดประชุมชี้แจงโครงการและสอบถามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ว่าต้องการปัจจัยการผลิต เป็นพันธุ์ไม้ประเภทใด ซึ่งปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรในพื้นที่ต้องการส่วนใหญ่เป็นประเภทพันธุ์ไม้ยืนต้น เช่น ประดู่ ยางนา พยูง และไม้สักทอง เป็นต้น และประเภทพันธุ์ไม้ผล เช่น ลำไย ละครุด มังคุด กัลย และมะม่วงพันธุ์ต่างๆ เป็นต้น โดยการดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ของจังหวัดอุบลราชธานีสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ในภาพรวมของโครงการได้

คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินในภาพรวมของจังหวัด อุบลราชธานี ดังนี้

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. เกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. บางส่วนยังขาดแคลนน้ำ ในการทำการเกษตร เนื่องจากมีพื้นที่อยู่ห่างไกลจาก แหล่งน้ำธรรมชาติ และไม่มีบ่อบาดาลสำหรับกักเก็บน้ำ เพื่อไว้ใช้ทำการเกษตร</p>	<p>สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานีควรมีการ ดำเนินการ ดังนี้</p> <p>๑.๑ ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ในการวางแผนและจัดวางระบบกระจายน้ำไปยังแปลง เกษตรอย่างทั่วถึง รวมทั้งการให้ความสำคัญในการพัฒนา แหล่งน้ำแบบให้มีระบบการกระจายน้ำเป็นแบบ on farm ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน</p> <p>๑.๒ ประสานงานกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อขอใช้เงินกองทุนของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม ในการจัดหาและวางระบบ Solar Cell มาใช้ ในการผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับการสูบน้ำบาดาลเพื่อ กระจายน้ำเข้าสู่แปลงแทนการใช้พลังงานไฟฟ้าโดยตรง ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอ นาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ตามลำดับความสำคัญ ของพื้นที่ และความต้องการของเกษตรกร</p> <p>๑.๓ ประสานงานสถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานีในการขุด สระน้ำในโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ให้กับเกษตรกรที่มีความต้องการใช้น้ำ และ/หรือประสานงาน กับสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๑๑ (จังหวัดอุบลราชธานี) ในการขอรับการสนับสนุนเกี่ยวกับการขุดบ่อบาดาลให้กับ เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เกษตรกรที่ไม่มีบ่อบาดาล และ/หรือเกษตรกรที่ระบบ กระจายน้ำไม่สามารถเข้าถึงได้</p>

ข้อค้นพบ/ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
<p>๒. การเชื่อมโยงทางการตลาดของผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ในพื้นที่ ส.ป.ก. ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ยังไม่เพียงพอ</p>	<p>๒.๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานีควรใช้กลไกของคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation) ในการขับเคลื่อนและจัดหางบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการให้ความรู้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้า โครงการแปรรูป และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความหลากหลายน่าสนใจ ตรงกับความต้องการของลูกค้าในระดับต่างๆ</p> <p>รวมทั้งส่วนราชการส่วนกลางในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการตลาดทั้งระบบ ตั้งแต่ระดับนโยบาย</p> <p>๒.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ ส.ป.ก. เข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานในรูปแบบที่สูงขึ้น</p>

**ภาพที่ ๙ โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี**

๒.๓ การประเมินความเสี่ยง

จากการวิเคราะห์และประเมินผลความเสี่ยงของโครงการย่อยภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓ โดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเห็นว่าการขับเคลื่อนโครงการฯ ยังมีจุดอ่อน/ความเสี่ยง สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) มีข้อค้นพบ ดังนี้

๑.๑) การกำหนดกรอบแนวทางในการขับเคลื่อน “โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน” ในระดับนโยบายยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ซึ่งจะเห็นได้จากการให้ความสำคัญในประเด็นของผลผลิต (Output) มากกว่าผลลัพธ์ (Outcome) และนโยบายการดำเนินงานโครงการฯ มีการปรับเปลี่ยนทุกปี เช่น การกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณจำนวนมาก และการใช้ระยะเวลาอันสั้นในการคัดเลือกและดำเนินการ เป็นต้น

๑.๒) ขาดการบูรณาการในประเด็นของข้อมูลการดำเนินงาน การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนโครงการฯ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งผลให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เช่น การกำหนดเป้าหมายพื้นที่ การกำหนด

ชุดกิจกรรมดำเนินการโครงการฯ การดำเนินการบางโครงการไม่เพียงพอต่อการผลักดันให้เป็นไปตามเป้าหมาย ความยั่งยืน รวมทั้งไม่ต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมให้สมบูรณ์ตามหลักวิชาการและการจัดทำฐานข้อมูลไม่ชัดเจน เป็นต้น

๑.๓) การสื่อสารนโยบายจากส่วนกลางสู่ระดับพื้นที่ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ และมีเป้าหมาย ปริมาณมากภายในระยะเวลาที่จำกัด ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามที่นโยบายส่วนกลาง กำหนด เช่น การคัดเลือกแปลงของเกษตรกรไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่โครงการกำหนด เป็นต้น

๒) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน/ปฏิบัติการ (Operational Risk)

๒.๑) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ยังมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒) ยังไม่มีการจัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรรวมยั่งยืนในภาพรวม แต่มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรมย่อย ของแต่ละส่วนราชการที่ร่วมขับเคลื่อนโครงการฯ ส่งผลให้มีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการติดตามและ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการในภาพรวม

๒.๓) ยังไม่มีการจัดทำคู่มือการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรวมยั่งยืนภาพรวม แต่มี การจัดทำคู่มือ/กระบวนการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงานของโครงการ/กิจกรรมย่อย ซึ่งคู่มือที่จัดทำบางส่วนยังไม่ ครบถ้วนชัดเจนเพียงพอ จึงส่งผลให้การขับเคลื่อนโครงการในระดับพื้นที่ อาจไม่สามารถบรรลุเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการ

๒.๔) ไม่มีการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรวมยั่งยืน ในภาพรวม ส่งผลให้ไม่ทราบข้อมูลปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการฯ สำหรับใช้ในการ พิจารณาประกอบการทบทวน และปรับปรุงนโยบายในการขับเคลื่อนโครงการฯ ในปีถัดไป

๒.๔ การประเมินการทำงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ๕ ด้าน

๑) ประสิทธิภาพ (Efficiency)

ผลจากการดำเนินงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบ โครงการพัฒนาเกษตรกรรวมยั่งยืน ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ได้กำหนดตัวชี้วัดพื้นที่เกษตรกร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๗๐๐,๐๐๐ ไร่ โดยมีแผนการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรวมยั่งยืนจำนวน ๗๕๖,๘๒๐ ไร่ และสามารถดำเนินการพื้นที่เกษตรกรรวมยั่งยืนได้เป็นจำนวน ๑,๐๐๐,๐๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓๒.๑๓ และได้รับ จัดสรรงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑,๓๑๓.๕๙๘๗ ล้านบาท มีผลเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑,๒๖๗.๔๘๖๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๙ (ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒)

๒) ประสิทธิภาพ (Effectiveness)

● ผลลัพธ์

จากวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรรวมยั่งยืนของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้แผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคการเกษตร ที่ได้ให้ความสำคัญใน ประเด็นของการสร้างความมั่นคงให้กับอาชีพเกษตรกร การผลิตภาคการเกษตรมีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิต กระบวนการแปรรูป และกระบวนการตลาดสินค้าเกษตรพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ ระบบเกษตรกรรวมยั่งยืนตาม แนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต ยกกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ต่อครัวเรือนเกษตรกร ตลอดจนพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและ สถานบันเกษตรกรในรูปแบบประชารัฐให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งมีผลการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ปรากฏดังนี้

โครงการ/กิจกรรม	แผนการดำเนินงาน (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
เกษตรอินทรีย์	๔๒๐,๑๕๐.๐๐	๕๒๒,๔๘๒.๙๖	๑๒๔.๓๐
เกษตรผสมผสาน	๒๙,๘๐๐.๐๐	๑๑๗,๒๖๗.๖๙	๓๙๓.๕๒
เกษตรทฤษฎีใหม่	๒๖๐,๓๓๐.๐๐	๓๑๓,๒๓๗.๗๓	๑๒๐.๓๒
เกษตรกรรมทางเลือก	๑,๕๔๐.๐๐	๑,๕๔๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
วนเกษตร	๔๕,๐๐๐.๐๐	๔๕,๔๙๒.๐๐	๑๐๑.๐๙
รวม	๗๕๖,๘๒๐.๐๐	๑,๐๐๐,๐๒๐.๐๐	๑๓๒.๑๓

ที่มา : รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๒ แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ไตรมาส ๔ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ :

- โครงการ/กิจกรรม จำแนกตามเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เล่มที่ ๑๔ (๑)
- ผลการดำเนินงานโครงการฯ ยังไม่ได้มีการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของพื้นที่

● ผลกระทบ

ผลกระทบทางบวก

ด้านเศรษฐกิจ : เกษตรกรมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง โดยสามารถเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือนตลอดทั้งปี ลดรายจ่าย และทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเกษตรกรสามารถพึ่งตนเองในด้านอาหาร ตลอดจนเกษตรกรสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ด้านสิ่งแวดล้อม : ช่วยในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพดินให้มีความเหมาะสมกับการทำการเกษตร โดยการปลูกไม้ป่า ไม้ยืนต้น ไม้หายาก หรือไม้ประจำถิ่น ซึ่งช่วยสร้างความสมดุลในระบบนิเวศ ตลอดจนรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่เกษตรกรรม และร่วมสร้างพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการลดการใช้สารเคมีจากการทำเกษตรอินทรีย์

ด้านประชาชน/เกษตรกร/ชุมชนในพื้นที่โครงการ :

๑) เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรในระดับพื้นที่ในการทำการเกษตร ซึ่งจะช่วยในการเพิ่มอำนาจในการต่อรองเกี่ยวกับการจำหน่ายผลผลิต ตลอดจนเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการวางแผนการผลิต และการเชื่อมโยงตลาดในระดับชุมชน

๒) การลดใช้สารเคมีในการทำภาคการเกษตร ส่งผลให้สุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น ผู้บริโภคมีทางเลือกในการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยจากสารเคมีเพิ่มขึ้น

๓) ความโปร่งใส (Transparency)

๓.๑) มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในบางกิจกรรม และมีการอบรมระบบสารสนเทศเกษตรกรรมยั่งยืนให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

๓.๒) มีการจัดทำแผน-ผลการดำเนินงานโครงการฯ และคู่มือการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดและดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยไม่ขัดแย้งต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๓.๓) มีการรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ในที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน และมีการจัดทำระบบสารสนเทศเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อจัดเก็บฐานข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีการจัดทำระบบสารสนเทศเกษตรกรรมยั่งยืน แต่ยังไม่มีการเปิดให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการสืบค้นข้อมูล

๔) การมีส่วนร่วม

๔.๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ผู้นำชุมชนมีการเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับเกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการฯ และมีการจัดอบรมความรู้ให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร เช่น การอบรมหลักสูตรกลางของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ การจัดเวทีประชาคมเพื่อสอบถามความต้องการของเกษตรกรของโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น

๔.๒) เกษตรกรในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการมีการรวมกลุ่มและสร้างกระบวนการในการมีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิต การจำหน่าย และการเชื่อมโยงด้านการตลาดในระดับชุมชน/หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น การดำเนินงานอาหารอินทรีย์สู่ครัวเรือนพยาบาล

๕) ความคุ้มค่า

จากการติดตามและประเมินความคุ้มค่าของโครงการ พบว่า โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน มีความสอดคล้องกับ

๕.๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นที่ ๑ การเกษตรสร้างมูลค่า (เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ)

๕.๒) นโยบายรัฐบาล ได้แก่

- นโยบายหลัก : ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย
- นโยบายเร่งด่วน : ด้านการวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต

๕.๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ประเด็นที่ ๓.๒ การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรายสาขา

๕.๔) ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร

๒.๕ การประเมินการทำงานตามหลักวงจรคุณภาพ (PDCA cycle)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ภายใต้แผนงานบูรณาการศักยภาพการผลิตภาคการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ โดยมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๓ ส่วนราชการดังกล่าวข้างต้นร่วมดำเนินการ มีการดำเนินการกิจกรรม/โครงการของแต่ละส่วนราชการจำนวน ๒๘ กิจกรรม/๑๓ โครงการ ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งในการดำเนินโครงการฯ มีการวางแผนและกำหนดกิจกรรมการปฏิบัติงาน การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดผลการดำเนินงานในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนด โดยมีการกำหนดวิธีการดำเนินงาน/คู่มือการปฏิบัติงาน กำหนดผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม/โครงการ มีระบบการติดตามปฏิบัติงาน และตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนงานและเป้าหมาย เช่น การรายงานความก้าวหน้าของกิจกรรม/โครงการ หรือมีการติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นประจำทุกเดือน แต่ยังไม่มีการติดตามและประเมินผลโครงการเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวมที่แสดงให้เห็นถึงความคุ้มค่าจากการใช้จ่ายงบประมาณ เนื่องจากโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องยังไม่ถึงระยะเวลาดำเนินการที่แน่นอน การเพิ่มพื้นที่ทำการเกษตรกรรมยั่งยืนยังเน้นเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ และยังไม่สามารถแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืนในระดับยั่งยืน

๓. สรุปภาพรวมข้อค้นพบจากการตรวจสอบและประเมินผล

๓.๑ ข้อดี

การส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรโดยตรง เพราะทำให้เกษตรกรรายย่อย สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาการผลิตเชิงเดี่ยว และลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรอย่างยั่งยืน

๓.๒ ข้อบกพร่อง

๑) ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดทำระบบสารสนเทศเกษตรกรรมยั่งยืนที่กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาร่วมกับศูนย์บริการวิชาการ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบบันทึกข้อมูล ระบบประมวลผลข้อมูล และระบบ รายงาน โดยข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลตั้งต้น และนำชุดข้อมูลมาจากรฐานข้อมูล Farmer One ที่ดำเนินการโดยสำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งเป็นข้อมูลเกษตรกร จากกรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ และกรมประมงพบว่า ข้อมูลที่ได้ จากฐานข้อมูล Farmer One ยังมีองค์ประกอบของข้อมูลไม่ครบถ้วน ตามนิยามของเกษตรกรรมยั่งยืนที่กำหนด ประกอบกับข้อมูลเกษตรกรและพื้นที่เกษตรกรรม อาจมีความซ้ำซ้อน เนื่องจากการนำเข้าข้อมูลที่จัดเก็บมีความ แตกต่างกัน และยังไม่มีการตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องให้เป็นปัจจุบัน

๒) การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนระดับนโยบาย ได้กำหนดรูปแบบของการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ออกเป็น ๕ รูปแบบในการส่งเสริมให้เกิดพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้มีการศึกษาว่าสามารถทำให้เกิดความยั่งยืน ใน ๓ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยแต่ละส่วนราชการเป็นผู้จัดทำโครงการ เสนอขอ งบประมาณ และขับเคลื่อนการดำเนินการตามบริบทของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจส่งผลดี ในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องไปกับแต่ละบริบท หากแต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว ยังขาด การบูรณาการของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยังไม่มีความเห็น/โครงการพัฒนาเกษตรกรรม ยั่งยืน รวมทั้งนโยบายในการขับเคลื่อนโครงการฯ และนโยบายมีการปรับเปลี่ยนทุกปี ส่งผลให้แนวทางการ ดำเนินงานไม่มีความชัดเจนเพียงพอ สำหรับให้หน่วยงานในระดับปฏิบัติยึดเป็นแนวทางในการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการ ตลอดจนการกำหนดผู้รับผิดชอบ และยังไม่มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินการ ในระดับนโยบาย

๓) การติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดอยู่มาก เนื่องจากโครงการ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นโครงการต่อเนื่อง ซึ่งยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่นอน ประกอบกับการกำหนด รายละเอียดแผนงาน กิจกรรม/โครงการในภาพรวมและโครงการย่อยยังไม่ชัดเจนเพียงพอ การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย เน้นเชิงปริมาณ และการกำหนดตัวชี้วัดผลผลิต ผลลัพธ์ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ยังไม่สามารถ สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการดำเนินโครงการเกษตรกรรมยั่งยืนเท่าที่ควร การประเมินผลโครงการใน ปัจจุบันยังคงแยกประเมินรายโครงการย่อย ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ และเกษตรทฤษฎีใหม่ แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่สามารถ ยืนยันได้ว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ยังคงทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืนต่อเนื่องในอนาคตหรือไม่

๔. ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขการดำเนินการ

๔.๑ ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ส่วนราชการ/จังหวัดนำไปดำเนินการปรับปรุง

๑) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ควรเป็นหน่วยงานหลักพร้อมทั้งดำเนินการร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) ดำเนินการนำเข้าข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาชุดข้อมูลที่มีความพร้อมที่จะเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืน กำหนดวิธีการประมวลผลข้อมูลในกรณีที่หน่วยของข้อมูลมีการจัดเก็บที่แตกต่างกัน เช่น ราย/ครัวเรือน ไร่/แปลง/ฟาร์ม รวมถึงกำหนดรอบระยะเวลาในการปรับปรุงชุดข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานเจ้าของข้อมูล

๑.๒) ดำเนินการบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้จัดเก็บ โดยระบุรายละเอียดชุดข้อมูลที่จะต้องจัดเก็บเพิ่มเติม วิธีการจัดเก็บข้อมูล ผู้จัดเก็บข้อมูล รอบระยะเวลาการเก็บข้อมูล รวมถึงวิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พร้อมดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๖ เดือน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ที่สมบูรณ์ของระบบสารสนเทศเกษตรกรรมยั่งยืนต่อไป

๑.๓) จัดทำแผนพัฒนาฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืน และการนำเข้าข้อมูล การบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องลงในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นข้อมูลตั้งต้นในระบบฐานข้อมูล รวมทั้งต้องดำเนินการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืนให้มีประสิทธิภาพ และข้อมูลผลลัพธ์ที่ได้จากระบบฐานข้อมูลมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือได้ โดยควรพิจารณาในส่วนของมาตรฐานข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล สิทธิการเข้าถึงและการเผยแพร่ข้อมูล และการจัดทำแผนสำรองและแผนกู้คืนข้อมูลในภาวะฉุกเฉิน ตลอดจนการจัดตั้งงบประมาณในการดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์ Hardware และ Software ที่เกี่ยวข้องกับระบบฐานข้อมูลที่จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นในอนาคต

๒) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดแผนงานส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนระดับกระทรวง เช่น การกำหนดเป้าหมายแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน แผนการปฏิบัติงาน คู่มือการปฏิบัติงาน ระบบบริหารจัดการ และระบบการติดตามประเมินผลโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับกระทรวง ส่งผลให้เกิดความเชื่อมโยงของการดำเนินการในภาพรวม สามารถกำกับติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓) กรมส่งเสริมการเกษตรควรมีแนวทาง เร่งรัด พัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ครบวงจร โดยการจัดกลุ่มส่งเสริมให้ความรู้เกษตรกร และสนับสนุนด้านการผลิตและการใช้ชีวิตวิถีชนิดต่างๆ ตลอดจนเชื่อมโยงด้านการตลาดควบคู่กันไปให้มากยิ่งขึ้น

๔) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรดำเนินการดังนี้

๔.๑) บูรณาการร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินในระดับพื้นที่ เพื่อวางแผนและจัดวางระบบกระจายน้ำไปยังแปลงเกษตรอย่างทั่วถึง รวมทั้งการให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งน้ำแบบให้มีระบบการกระจายน้ำเป็นแบบ on farm ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

๔.๒) พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ของการหาแหล่งเงินทุนหรือเงินกู้ในการสนับสนุนสำหรับให้เกษตรกรใช้ในการจัดหาแหล่งน้ำ

๔.๓) ทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับหน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการเข้ามาร่วมบูรณาการในการดำเนินงานโครงการ

ส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินระดับพื้นที่

๔.๒ ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีตัดสินใจ

๑) การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนระดับนโยบาย ของการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ๕ รูปแบบ ในการส่งเสริมให้เกิดพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้มีการศึกษาว่าสามารถทำให้เกิดความยั่งยืน ใน ๓ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ในภาพรวมยังไม่ชัดเจน เพียงพอ ประกอบกับนโยบายในการขับเคลื่อนโครงการฯ มีการปรับเปลี่ยนทุกปี ขาดการบูรณาการในการกำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ของหน่วยงานในกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ และยังไม่มีแผนงาน/โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ส่งผลทำให้การขับเคลื่อนโครงการฯ ยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนด ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนประสบผลสัมฤทธิ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น ในการกำหนดนโยบาย/แนวทางการขับเคลื่อนโครงการให้มีความชัดเจน และในการกำหนดกรอบนโยบายหรือทิศทางในการขับเคลื่อนโครงการ พร้อมทั้งพิจารณาให้เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ และ/หรือมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนโครงการด้วย เพื่อให้แนวทางการปฏิบัติได้ครอบคลุมประเด็น จุดอ่อน/ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

๒) ปัจจุบันสังคมเมืองได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ที่ดินเขตเมืองหรือปริมณฑลมีราคาแพงขึ้น เกษตรกรจึงเลิกทำอาชีพการเกษตรและขายที่ดินสำหรับทำการเกษตรให้กับนายทุนเพื่อนำไปทำธุรกิจบ้านจัดสรรและอื่นๆ ส่งผลให้พื้นที่ทำการเกษตรลดลง และมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ ซึ่งเดิมหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย) มีการกำหนดและวางแผนการใช้พื้นที่ของประเทศ เช่น ผังชุมชน ผังเมืองเฉพาะ ผังเมืองรวม ผังภาค จนถึงผังประเทศ โดยมีความละเอียดของการวางแผนที่ต่างกัน จากการออกแบบกายภาพ และการใช้ที่ดิน ความหนาแน่น โครงข่าย/ระบบจราจรและขนส่ง หรือพื้นที่สีเขียว/สวนสาธารณะ รวมถึงพื้นที่ทำการเกษตรของประเทศไว้แล้ว แต่ยังมีพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามที่ผังเมืองกำหนด ดังนั้น เพื่อให้การทำอาชีพเกษตรกรรมเกิดความยั่งยืนในอนาคต คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ควรพิจารณาหารือร่วมกันในการกำหนดกรอบนโยบายด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรให้มีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเกิดเป็นรูปธรรม และมีความต่อเนื่องยั่งยืนในอนาคต

๓) การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในระดับพื้นที่ ซึ่งบางพื้นที่ยังขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร เนื่องจากมีพื้นที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ไม่มีสระน้ำ และ/หรือ บ่อบาดาลสำหรับกักเก็บน้ำเพื่อไว้ใช้ทำการเกษตร ดังนั้น (๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำให้เกษตรกรที่ร่วมโครงการอย่างเพียงพอ หรือร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลในการสนับสนุนการขุดบ่อบาดาลให้กับเกษตรกร กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานในการสนับสนุนและจัดหา การวางระบบ Solar Cell สำหรับการผลิตกระแสไฟฟ้าแทนการใช้พลังงานไฟฟ้าโดยตรง และ (๒) รัฐบาลควรมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการดูแลบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมชลประทานและส่วนราชการในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙ และหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการน้ำในระดับชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๕. สรุปประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ภายใต้แผนงานบูรณาการ ศักยภาพการผลิตภาคการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการฯ โดยเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกร รวมทั้งเกษตรกรมีความมั่นคงทางอาหารและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพอย่างยั่งยืน และอาจส่งผลให้พื้นที่ การเกษตรได้รับการอนุรักษ์และการฟื้นฟูให้เป็นไปตามเป้าหมายยุทธศาสตร์และแผนแม่บทและแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ประเด็นที่ ๒

การสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันเกษตรกรในการรวบรวม
และกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตให้เป็นไปอย่าง
มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๒ : การรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการตามประเด็น (Issue)
การตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๑. ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อประเด็น

- การสนับสนุน และส่งเสริมสถาบันเกษตรกรในการรวบรวมและกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

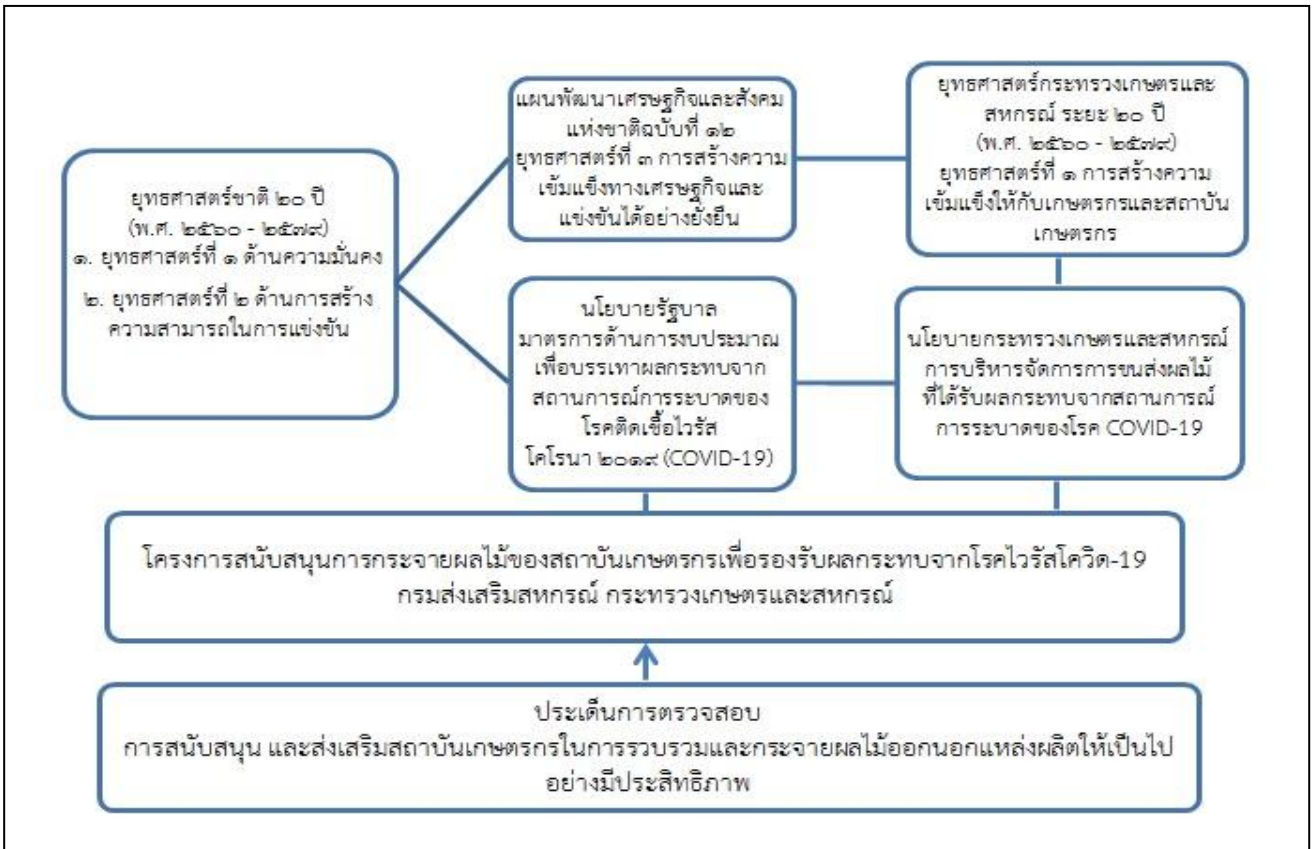
๑.๒ วัตถุประสงค์ของประเด็น (Issue)

๑) เพื่อติดตาม ตรวจสอบตามหลักธรรมาภิบาล PDCA Cycle และประเมินความเสี่ยง รวมถึงผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานโครงการตามมาตรการแก้ไขปัญหาสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบ

๒) เพื่อให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการสำคัญที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบ

๑.๓ ความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างประเด็น (Issue) การตรวจสอบและประเมินผล กับ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นโยบายรัฐบาล (นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง) ยุทธศาสตร์กระทรวง แผนงานบูรณาการ และภาพลักษณ์ของกระทรวง ดังภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ : ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ /นโยบายรัฐบาล/ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒๐ ปี

๒. สรุปผลการตรวจสอบและประเมินผล

๒.๑ ข้อมูลทั่วไปของโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา-๑๙ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๒.๑.๑ ความเป็นมาของโครงการ

ด้วยสถานการณ์โรคไวรัสโคโรนา-๑๙ ที่แพร่ระบาดหนักในสาธารณรัฐประชาชนจีน และอีกหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งคาดการณ์ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบต่อการส่งออกผลไม้ ไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๓๗ ของปริมาณการส่งออกผลไม้ทั้งหมด (๑,๓๒๔,๖๓๗ ตัน) ทั้งนี้ ปริมาณการส่งออกผลไม้ไปต่างประเทศในผลไม้หลักที่สำคัญ ๓ ชนิด ได้แก่ ทูเรียน มังคุด และลำไย ซึ่งพบว่าปริมาณการส่งออกเฉลี่ย ๓ ปีย้อนหลัง (ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒) ไปยัง ๓ ประเทศหลัก คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมจำนวน ๑,๓๒๔,๖๓๘ ตัน ในจำนวนนี้ส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน ๕๗๐,๘๓๓ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๙ ของปริมาณการส่งออก เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน ๑๑๔,๒๖๐ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๓ และส่งออกสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน ๖๓๙,๕๔๕ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๘ ของการส่งออก ทั้งนี้ ยังพบว่าผลผลิตส่วนใหญ่ที่ส่งออกไปยังสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จะถูกส่งผ่านไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนอีกต่อหนึ่ง เมื่อรวมปริมาณการส่งออกไปยัง ๒ ประเทศ พบว่ามีปริมาณมากถึงร้อยละ ๙๑.๓๗ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประเมินสถานการณ์แล้ว หากสถานการณ์ยังคงยืดเยื้อต่อไปอีก ๖ เดือน (เดือนมกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๓) จะส่งผลกระทบต่อส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดที่ส่งไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ๒๕๖๓ หรือคิดเป็นมูลค่าจำนวน ๕,๒๗๘ ล้านบาท ประกอบกับในปี ๒๕๖๓ คาดการณ์ว่าประเทศไทยจะมีผลผลิตผลไม้ ออกสู่ตลาด (ลำไย ลิ้นจี่ ทูเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง) รวมทั้งสิ้น ๓,๐๗๒,๕๙๑ ตัน โดยผลไม้ประเภททูเรียน มีปริมาณผลผลิต ๑,๑๖๓,๓๑๔ ตัน (ร้อยละ ๓๗) ลำไยจำนวน ๑,๐๗๖,๒๑๙ ตัน (ร้อยละ ๓๕) มังคุดจำนวน ๓๗๒,๐๕๑ ตัน (ร้อยละ ๑๒) เงาะจำนวน ๓๐๕,๐๐๗ ตัน (ร้อยละ ๙) ลองกอง จำนวน ๑๑๘,๖๕๖ ตัน (ร้อยละ ๓.๘๖) และลิ้นจี่จำนวน ๓๗,๓๕๔ ตัน (ร้อยละ ๓.๘๖) ซึ่งเมื่อนำผลผลิต ๓ ชนิดที่สำคัญ คือ ทูเรียน ลำไย มังคุด รวมกันมากกว่าร้อยละ ๘๔

จากสถานการณ์ดังกล่าวมาข้างต้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ พิจารณาแล้ว เห็นว่าใกล้ถึงช่วงฤดูกาลผลไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตที่จะออกมากในช่วงเดือนเมษายน - กันยายน ๒๕๖๓ โดยแยกเป็นมังคุด ๓๕๓,๓๘๖ ตัน และลำไย ๔๒๑,๔๘๖ ตัน รวมในช่วง ๖ เดือน จำนวน ๗๗๔,๘๗๒ ตัน จึงได้จัดทำโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา-๑๙ ซึ่งเป็นมาตรการเร่งด่วนในการระบายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต โดยใช้ขบวนการสหกรณ์ เป็นเครื่องมือในการเปิดจุดรวบรวมและกระจายผลไม้มีเป้าหมาย ๑๑,๗๐๐ ตัน ในกรณีนี้ จึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรวบรวมและกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต โดยคาดหวังว่ามาตรการดังกล่าวจะเป็นส่วนหนึ่ง ในการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ข้างต้น และลดผลกระทบที่จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกร และสร้างเสถียรภาพทางด้านราคาต่อไป

๒.๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อบรรเทาผลกระทบของสมาชิกสหกรณ์ที่ไม่สามารถจำหน่ายผลไม้ส่งออก ต่างประเทศ และสถาบันเกษตรกรจากการหยุดรับซื้อผลไม้จากแหล่งผลิต โดยใช้สถาบันเกษตรกรเป็น กลไกในการขับเคลื่อนไปสู่ผู้บริโภคในราคาที่เป็นธรรม อีกทั้งยังเป็นการสร้างเสถียรภาพด้านปริมาณและราคา

ผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์และ สถาบันเกษตรกร รวมทั้งเกษตรกรผู้บริโภคผลไม้ทั่วไป ให้เป็นไปตามกลไกตลาดที่เป็นธรรม โดยมุ่งหวังผลลัพธ์ให้เกิดการยกระดับราคาและปรับสมดุลราคาผลไม้ให้เป็นไปตามกลไกตลาดและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งโดยใช้เครือข่ายสหกรณ์เป็นต้นแบบในการกระจายผลผลิตสู่ตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคผลไม้ได้บริโภคสินค้าคุณภาพจากแหล่งผลิตโดยตรงในราคาที่เป็นธรรม

๒.๑.๓ คำสั่งกรมส่งเสริมสหกรณ์

ตามคำสั่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ ๒๐๕/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	ประธานกรรมการ
๒. หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม	รองประธานกรรมการ
๓. ผู้ตรวจราชการกรม เขตตรวจราชการที่ ๑ - ๑๘	กรรมการ
๔. ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจสหกรณ์	กรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการกองพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตร และกลุ่มเกษตรกร	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสหกรณ์การเกษตร ๒ กองพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดกรอบ แนวทาง และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙
๒. กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙
๓. อำนวยการ หรือแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
๔. กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินโครงการให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ
๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑.๔ ขอบเขตการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์

๑) นิยาม

- สถาบันเกษตรกร หมายถึง สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในโครงการ
- สหกรณ์ผู้ผลิตผลไม้ หมายถึง สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผู้รวบรวมผลไม้จากสมาชิกสหกรณ์เพื่อกระจายในโครงการฯ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า สหกรณ์ต้นทาง
- สหกรณ์ผู้บริโภค หมายถึง สหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกรทั่วไป สหกรณ์นอกภาคการเกษตรทุกสหกรณ์ที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า สหกรณ์ปลายทาง
- หน่วยงานราชการ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นที่ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองด้วย

๒) คุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการ

๒.๑) สหกรณ์ต้นทาง

- สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่มีสมาชิกได้รับผลกระทบจากการที่สหกรณ์ไม่สามารถจำหน่ายผลไม้ส่งออกต่างประเทศจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และผลกระทบจากการหยุดรับซื้อผลไม้ออกจากแหล่งผลิต

- สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่ดำเนินการส่งเสริมสมาชิกผลิตผลไม้และรวบรวมจำหน่าย โดยผลผลิตที่รวบรวมจะต้องเป็นผลผลิตในแดนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร และเป็นผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรนั้นๆ กระจายให้กับสหกรณ์ปลายทาง

๒.๒) สหกรณ์ปลายทาง

- สหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกรทั่วไป ที่ยินดีให้ความร่วมมือกระจายผลผลิตสู่ผู้บริโภค

- สหกรณ์นอกภาคการเกษตรทั่วไป ที่ยินดีให้ความร่วมมือกระจายผลผลิตสู่ผู้บริโภค

- หน่วยงานราชการ ที่ยินดีให้ความร่วมมือกระจายผลผลิตสู่ผู้บริโภค (กรณีนี้ ไม่สามารถเบิกจ่ายค่าบริหารจัดการปลายทางได้)

๒.๑.๕ ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

๑) ดำเนินการรวบรวมวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ – ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

๒) ดำเนินการเบิกจ่ายเงินตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ – ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓

๓) ดำเนินการโครงการ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หมายเหตุ : กรณีมีเหตุผลความจำเป็นที่ต้องขอขยายระยะเวลาไม่สามารถดำเนินการได้ตามโครงการฯ กำหนดให้จัดทำหนังสือถึงประธานคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาขยายระยะเวลา

๒.๑.๖ แผนการปฏิบัติงานโครงการ ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ : แผนการปฏิบัติงานโครงการ

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	ระยะเวลา
๑	กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยคณะกรรมการบริหารโครงการ	๑๖ เม.ย. ๖๓
๒	ประชาสัมพันธ์ชี้แจงโครงการ	๒๑ เม.ย. ๖๓
๓	รับสมัครสถาบันเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	๒๔ – ๓๐ เม.ย. ๖๓
๔	จัดสรรแผนการรวบรวม/กระจายของสหกรณ์ต้นทาง	๑ พ.ค. ๖๓
๕	รวบรวม และกระจายผลผลิตตามโครงการ	๑ พ.ค. – ส.ค. ๖๓

๒.๑.๗ กิจกรรมและแนวทางการดำเนินงาน

๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ เพื่อกำหนดแนวทางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเบิกจ่ายเงินตามโครงการและชี้แจงโครงการฯ กับสถาบันเกษตรกร

๒) เปิดให้สหกรณ์ต้นทางที่ได้รับผลกระทบและสหกรณ์ปลายทางยื่นความประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ

๓) คัดเลือกสหกรณ์ต้นทาง และสหกรณ์ปลายทาง เข้าร่วมโครงการฯ

๔) กำหนดแผนการรวบรวมและกระจาย ระหว่างสหกรณ์ต้นทางและสหกรณ์ปลายทาง โดยให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารโครงการฯ กำหนด โดยคำนึงถึงประโยชน์ร่วมที่ได้รับทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

๕) สนับสนุนเงินเพื่ออุดหนุนให้กับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ต้นทาง และสหกรณ์ปลายทาง) โดยโอนงบประมาณตามแผนการกระจายที่กำหนดไว้ ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพื่อเบิกจ่าย ทั้งนี้ ให้สถาบันเกษตรกรเปิดบัญชีโครงการเพื่อรองรับงบประมาณจากภาครัฐ ชื่อบัญชี “สหกรณ์...จำกัด (โครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้มือของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙)” ทั้งนี้ กรณีไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนการกระจายได้ครบตามเป้าหมาย ให้จัดส่งเงินอุดหนุนส่วนที่เหลือคืนทันที

๖) ดำเนินการกระจายผลผลิตตามแนวทางที่กำหนด โดยคำนึงถึงประโยชน์ทั้งของสหกรณ์ต้นทาง สหกรณ์ปลายทาง และผู้บริโภค

๗) กำกับ ติดตามและประเมินผลโครงการฯ

๒.๑.๘ กลุ่มเป้าหมายในโครงการ

๑) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ผู้ผลิตและสหกรณ์ผู้กระจายผลไม้มือ) โดยมีเป้าหมายรวบรวมและกระจายผลไม้มือ จำนวน ๑๑,๗๐๐ ตัน แบ่งเป็น

๑.๑) สหกรณ์ผู้ผลิตผลไม้มือ (สหกรณ์ผู้รวบรวม) จำนวน ๙๐ แห่ง สมาชิก ๓๙,๗๒๙ ราย ที่คาดว่าจะเกิดผลกระทบต่อสถานการณ์ดังกล่าว จำนวน ๒ ชนิดพืช แยกเป็นผลไม้มือที่ได้รับผลกระทบ ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ : เป้าหมายการรวบรวมและกระจายผลไม้มือ

ที่	ผลผลิต	จำนวนสมาชิกผู้ปลูก (ราย)	จำนวนพื้นที่ ปลูกผลไม้มือ (ไร่)	ผลผลิต ของสมาชิก (ตัน)	เป้าหมายการรวบรวม (ตัน)
๑	มังคุด	๑๗,๑๐๑	๒๘๐,๙๙๙	๑๐๔,๘๗๕	๘,๕๐๐
๒	ลำไย	๒๒,๖๒๘	๓๕,๕๖๖	๔๘,๕๔๗	๓,๒๐๐
	รวม	๓๙,๗๒๙	๓๑๖,๕๖๕	๑๕๓,๔๒๒	๑๑,๗๐๐

*หมายเหตุ สามารถถ่วงเฉลี่ยตามแผนที่จัดสรรได้หรือกรณีมีผลไม้อื่นที่เกิดผลกระทบเพิ่มสูงขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมแต่ไม่เกินเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนดแนวทางการปฏิบัติให้มีความชัดเจน

๑.๒) สหกรณ์ผู้บริโภคผลไม้มือ (สหกรณ์ผู้กระจาย) ซึ่งแยกเป็นสหกรณ์ศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์ จำนวน ๑๒๐ แห่ง สหกรณ์องค์กรหลักระดับอำเภอ จำนวน ๘๒๔ แห่ง สหกรณ์นอกภาคการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรที่ไม่มีผลผลิตในพื้นที่ รวมทั้งสิ้นกว่า ๘,๑๒๙ แห่ง ทั้งนี้ สหกรณ์ผู้กระจายสู่ผู้บริโภคจะต้องร่วมจัดทำแผนการผลิตและการตลาดร่วมกัน

๒.๑.๙ หลักเกณฑ์การจ่ายเงินอุดหนุน

การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้จ่ายได้จำนวน ๓ รายการ คือ ค่าบริหารจัดการค่าขนส่งและค่าบรรจุภัณฑ์ในการกระจายสินค้า

๑) อัตราการจ่ายเงินอุดหนุนให้กับสถาบันเกษตรกร มีดังนี้

๑.๑) ค่าบริหารจัดการสำหรับสหกรณ์ต้นทาง (รวบรวม) เพื่อสนับสนุนการรวบรวมและบรรจุผลผลิตของสมาชิกในอัตรากิโลกรัมละ ๑ บาท โดยส่งให้กับสหกรณ์ผู้กระจายผลผลิตตามโครงการ

๑.๒) ค่าบริหารจัดการสำหรับสหกรณ์ปลายทาง (กระจายผลไม้มือ) เพื่อสนับสนุนการกระจายผลผลิตออกไปสู่ผู้บริโภคในอัตรากิโลกรัมละ ๕๐ สตางค์

๑.๓) ค่าขนส่งสำหรับสหกรณ์ผู้รวบรวมผลไม้ (สหกรณ์ต้นทาง) เพื่อจัดส่งผลผลิตในอัตรา กิโลกรัมละ ๒ บาท

๑.๔) ค่าบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุผลไม้ (ตะกร้าตามความจำเป็นของสินค้า) เพื่อกระจายสู่สหกรณ์ผู้กระจายผลไม้ จำนวน ๑๙๑,๗๐๐ ใบ ให้กับสหกรณ์ต้นทาง ผู้รวบรวมตามแผนการรวบรวมของสหกรณ์ ซึ่งจะจัดสรรวงเงินให้กับสหกรณ์ต้นทางดำเนินการจัดซื้อ ตามระเบียบพัสดุของสหกรณ์ โดยรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลไม้ มีรายละเอียด ดังนี้

- บรรจุภัณฑ์ใส่มังคุด กำหนดเป็นตะกร้าขนาดบรรจุได้ จำนวน ๗ - ๑๐ กิโลกรัม/ใบ ราคาที่รัฐสนับสนุนให้ ๒๕ บาท/ใบ

- บรรจุภัณฑ์ใส่ลำไย กำหนดเป็นตะกร้าขนาดบรรจุได้ จำนวน ๓ - ๕ กิโลกรัม/ใบ ราคาที่รัฐสนับสนุนให้ ๑๖ บาท/ใบ

๑.๕) สิทธิการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้เบิกจ่ายได้ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ - ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓ หรือเป็นไปตามคณะกรรมการบริหารโครงการฯ กำหนดตามข้อ ๑.๔.๒

๒) การจัดสรรเงินอุดหนุนให้สถาบันเกษตรกร

จัดสรรตามแผนการรวบรวมและกระจายที่ร่วมกันวางแผน ทั้งนี้ ต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์แต่งตั้ง กรณีเมื่อจัดสรรตามแผนการรวบรวมและกระจายแล้ว และไม่สามารถดำเนินการรวบรวมได้ตามแผนงาน และเลยช่วงเวลาฤดูกาลผลิตของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแล้ว ให้รีบดำเนินการแจ้งกรมส่งเสริมสหกรณ์ และส่งเงินคืนเพื่อจะได้นำไปจัดสรรให้ที่อื่นเพิ่มเติม ในกรณีที่มีความต้องการเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ หากภายหลังได้มีการตรวจสอบจากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร หรือส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่า การขอเบิกรับเงินอุดหนุนตามโครงการของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่ถูกต้อง คลาดเคลื่อน ตามข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขโครงการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จะต้องรับผิดชอบส่งเงินงบประมาณจำนวนดังกล่าวให้กรมส่งเสริมสหกรณ์โดยเร็ว

๒.๑.๑๐ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุน

๑) สหกรณ์จังหวัด/ผู้อำนวยการส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ ๑ และ ๒ เป็นผู้มีการอนุมัติการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนการรวบรวม และกระจายผลไม้ไม่เกินวงเงินที่ได้รับจัดสรร และไม่เกินผลการดำเนินการรวบรวมและกระจาย ทั้งนี้ การอนุมัติเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนฯ ภายใต้เงื่อนไขงบประมาณของทางราชการที่ได้รับ และให้สหกรณ์จังหวัด/ผู้อำนวยการส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ ๑ และ ๒ สามารถจัดสรรงบประมาณให้สหกรณ์ตามแผนการจัดสรรตามวงเงินที่จัดสรรได้

๒) การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนจะต้องพิจารณาสถานการณ์ผลผลิตในพื้นที่เพื่อประกอบการเบิกจ่ายในโครงการฯ ประกอบไปด้วย

๒.๑) ประกาศผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับสถานการณ์ราคาสินค้าผลไม้ภายในจังหวัดที่กำหนดมาตรการช่วยเหลือ หรือ

๒.๒) มติคณะกรรมการแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลผลิตการเกษตรระดับจังหวัด (คพจ.) ที่ระบุสถานการณ์ราคาผลไม้ภายในจังหวัดที่ต้องมีมาตรการแก้ไขปัญหา หรือการดำเนินการใดๆ ที่ต้องการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

๒.๓) สถานการณ์ปริมาณ/ราคาสินค้าผลไม้ของจังหวัด เกิดภาวะผลไม้ล้นตลาด เกิดปัญหาราคาลดลงต่ำกว่า ๒๕ บาท/กิโลกรัม

๓) การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้ถือปฏิบัติตามวิธีเบิกจ่ายเงินอุดหนุนประเภทอุดหนุนทั่วไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด

๔) งดระยะเวลาการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำหนด แต่ต้องเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓ หากมีวงเงินคงเหลือจากการได้รับจัดสรร ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดรีบดำเนินการส่งคืนให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ หรือเป็นไปตามระยะเวลาดำเนินการตามข้อ ๒.๑.๕

๒.๑.๑๑ งบประมาณ

งบประมาณดำเนินโครงการจำนวน ๔๕,๐๓๘,๒๐๐ บาท ประกอบด้วยเงินอุดหนุนจ่ายขาดให้สหกรณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมกระจายผลไม้มากจากแหล่งผลิตสู่ผู้บริโภค ดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ : งบประมาณดำเนินโครงการ

รายการที่อุดหนุน	อัตราการขอรับการชดเชย	งบประมาณ (ล้านบาท)
ค่าบริหารจัดการสถาบันเกษตรกรผู้รวบรวมต้นทาง	๑ บาท/กิโลกรัม	๑๑.๗๐
ค่าขนส่งจากแหล่งรวบรวมสู่สหกรณ์ผู้บริโภค	๒ บาท/กิโลกรัม	๒๓.๔๐
ค่าบรรจุภัณฑ์	จำนวน ๑๙๑,๗๐๐ ใบ	๔.๐๘
ค่าบริหารจัดการสถาบันเกษตรกรผู้บริโภคผู้กระจาย (สหกรณ์ปลายทาง)	๐.๕๐ บาท/กิโลกรัม	๕.๘๕
รวมงบประมาณอุดหนุนจ่ายขาด		๔๕.๐๓

๒.๑.๑๒ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑) สถาบันเกษตรกรสามารถดูดซับปริมาณผลผลิตจากสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกผลไม้ เพื่อจำหน่ายในตลาดไม่น้อยกว่า ๑๑,๗๐๐ ตัน ส่งผลให้เกิดการบรรเทาความเดือดร้อน จากการแข่งขันระดับราคา และปรับสมดุลราคาผลไม้ให้เป็นไปตามกลไกตลาด

๒) ผู้บริโภคผลไม้ได้บริโภคสินค้าคุณภาพจากแหล่งผลิตโดยตรงในราคาที่ เป็นธรรม

๒.๑.๑๓ ตัวชี้วัดโครงการ

๑) สามารถดูดซับปริมาณผลผลิตผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒) ช่วยรักษาเสถียรภาพด้านราคาของผลไม้ไม่ให้ตกต่ำหรือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของมูลค่าเป้าหมาย

๒.๒ ผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการ

คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ค.ต.ป.กษ.) ได้ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้มากจากแหล่งผลิตสู่ผู้บริโภคเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙ และลงพื้นที่เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการในจังหวัดลำพูน โดยมีผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ดังนี้

๒.๒.๑ ผลการรับสมัครสถาบันเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ : ผลการรับสมัคร

จังหวัด	รายชื่อสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ	ชนิดผลไม้
ระยอง	๑. สหกรณ์นิคมชุมแสงจันทร์ จำกัด ๒. สหกรณ์นิคมวังไทร จำกัด	มังคุด

จังหวัด	รายชื่อสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ	ชนิดผลไม้
	๓. สหกรณ์การเกษตรทุ่งควายกิน จำกัด ๔. สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.ระยอง จำกัด ๕. สหกรณ์การเกษตรบ้านนาเป็น จำกัด	
จันทบุรี	๑. สกก.เขาคิชฌกูฏ จำกัด ๒. สกก.นายายอาม จำกัด ๓. สกก.มะขาม จำกัด ๔. สกก.เมืองขลุ่ย จำกัด ๕. สกต.ธ.ก.ส.จันทบุรี จำกัด ๖. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านอ่างศิรี จำกัด	มังคุด
ตราด	๑. สหกรณ์การเกษตรเขาสมิง จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรบ่อไร่ จำกัด ๓. สหกรณ์การเกษตรเพื่อการแปรรูปและส่งออกจังหวัดตราด จำกัด ๔. สหกรณ์ส่งเสริมธุรกิจภาคเกษตรจังหวัดตราด จำกัด ๕. สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.ตราด จำกัด	มังคุด
สุราษฎร์ธานี	๑. สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด ๓. สหกรณ์การเกษตรบ้านนาเดิม จำกัด ๔. สกต.ธ.ก.ส.สุราษฎร์ธานี จำกัด	มังคุด
ระนอง	๑. สกต.ธ.ก.ส.ระนอง จำกัด ๒. กลุ่มเกษตรกรทำสวนปากจั่น ๓. กลุ่มเกษตรกรทำสวนผสมบ้านในกรัง ๔. กลุ่มเกษตรกรทำสวนนาคา	มังคุด
ยะลา	๑. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรยะลา จำกัด	มังคุด
พังงา	๑. สหกรณ์การเกษตรตะกั่วป่า จำกัด ๒. สกต. ธ.ก.ส.พังงา จำกัด ๓. สหกรณ์การเกษตรกะปง จำกัด ๔. สหกรณ์สภาเกษตรกรเพื่อเกษตรกรพังงา จำกัด ๕. สหกรณ์กองทุนสวนยางในโตน จำกัด	มังคุด
พัทลุง	๑. สหกรณ์การเกษตรตะโหมด จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรงหรา จำกัด ๓. สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค.พัทลุง ๒ จำกัด ๔. สหกรณ์การเกษตรเมืองพัทลุง จำกัด ๕. กลุ่มเกษตรกรทำนาตะโหมด	มังคุด
นราธิวาส	๑. สหกรณ์การเกษตรศรีสาคร จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรรือเสาะ จำกัด ๓. สหกรณ์การเกษตรแว้ง จำกัด ๔. สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นราธิวาส จำกัด ๕. สหกรณ์ อสม.เจาะไอร้อง จำกัด	มังคุด

จังหวัด	รายชื่อสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ	ชนิดผลไม้
	๖. สหกรณ์การเกษตรไอร์บือแต จำกัด ๗. สหกรณ์การเกษตรตันหยงมัส จำกัด ๘. กลุ่มเกษตรกรทำสวนสาวอ	
นครศรีธรรมราช	๑. สหกรณ์การเกษตรพรหมคีรี จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรลานสกา จำกัด ๓. สกต. ๖.ก.ส.นครศรีธรรมราช จำกัด ๔. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังลุง จำกัด ๕. สหกรณ์การเกษตรพระพรหม จำกัด ๖. กลุ่มเกษตรกรทำนาท้ายลำเภา ๗. สหกรณ์เครดิตยูเนียนศูนย์กลางละอาย จำกัด ๘. กลุ่มเกษตรกรทำสวนยางค่อม ๙. สหกรณ์การเกษตรพิปูน จำกัด ๑๐. สหกรณ์การเกษตรนบพิตร จำกัด ๑๑. กลุ่มเกษตรกรทำสวนไม้ผลลานสกา	มังคุด
ตรัง	๑. สหกรณ์การเกษตรนาโยง จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรปะเหลียน จำกัด	มังคุด
ชุมพร	๑. สหกรณ์ร่วมใจการเกษตร จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรหลังสวน จำกัด ๓. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านในเหมือง จำกัด ๔. สหกรณ์เครดิตยูเนียนหลังสวนพัฒนาชีวิต จำกัด ๕. สกต. ๖.ก.ส.ชุมพร จำกัด ๖. สหกรณ์การเกษตรเมืองชุมพร จำกัด	มังคุด
เชียงใหม่	๑. สหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ๓. สหกรณ์การเกษตรโหล่งขอดสามัคคี จำกัด ๔. สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่พร้าว จำกัด ๕. สหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด	ลำไย
น่าน	๑. สหกรณ์การเกษตรเชียงกลาง จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรท่าวังผา จำกัด ๓. สหกรณ์การเกษตรปัว จำกัด ๔. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินท่าวังผา จำกัด	ลำไย
พะเยา	๑. สหกรณ์นิคมเชียงคำ จำกัด ๒. สหกรณ์การเกษตรบ้านร่องสำน จำกัด ๓. สหกรณ์การเกษตรตำบลแม่ลาว จำกัด ๔. สหกรณ์การเกษตรเชียงม่วน จำกัด ๕. สหกรณ์ลำไยเชียงม่วน จำกัด ๖. สหกรณ์การเกษตรจุน จำกัด ๗. กลุ่มเกษตรกรทำสวนเจริญราษฎร์ ๘. กลุ่มเกษตรกรทำนาป่าแฝก	ลำไย

จังหวัด	รายชื่อสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ	ชนิดผลไม้
	๙. กลุ่มเกษตรกรทำสวนลิ้นจี่แม่สุก	
แพร่	๑. สหกรณ์แปรรูปผลิตผลการเกษตรจังหวัดแพร่ จำกัด	ลำไย
ลำพูน	๑. สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด ๒. สหกรณ์ส่งเสริมเกษตรกรป่าซาง จำกัด ๓. สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำพูน จำกัด	ลำไย
เชียงราย	๑. สหกรณ์การเกษตรแม่สรวย จำกัด	ลำไย

สรุปผลการรับสมัคร ดังนี้

๑) ภาคเหนือ ๖ จังหวัด รวม ๒๓ สถาบันเกษตรกร

๒) ภาคตะวันออก ๓ จังหวัด รวม ๑๖ สถาบันเกษตรกร

๓) ภาคใต้ ๙ จังหวัด รวม ๔๖ สถาบันเกษตรกร

รวมสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น ๘๕ สถาบันเกษตรกร

๒.๒.๒ ผลการดำเนินงานตามโครงการ

๑) ผลการรวบรวมผลไม้จำนวน ๑๑,๗๐๐ ตัน แบ่งเป็น มังคุด จำนวน ๘,๕๐๐ ตัน และลำไยจำนวน ๓,๒๐๐ ตัน ดังตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ : ผลการรวบรวมผลไม้

ที่	จังหวัด	สถาบันเกษตรกร ผู้รวบรวม (แห่ง)	ชนิดผลไม้	แผนการรวบรวม (ตัน)	ผลการรวบรวม (ตัน)
๑	ระยอง	๕	มังคุด	๓๐๐	๒๑๑.๘๘
๒	จันทบุรี	๖	มังคุด	๒๘๖	๗๗.๑๔
๓	ตราด	๕	มังคุด	๖๕๐	๑๖๐.๕๔
๔	สุราษฎร์ธานี	๔	มังคุด	๖๕๘	-
๕	ระนอง	๔	มังคุด	๖๔๐	-
๖	ยะลา	๑	มังคุด	๑๐๐	-
๗	พังงา	๕	มังคุด	๒,๔๖๗	-
๘	พัทลุง	๕	มังคุด	๔๑๔	-
๙	นราธิวาส	๘	มังคุด	๑๒๐	-
๑๐	นครศรีธรรมราช	๑๑	มังคุด	๑,๖๒๐	-
๑๑	ตรัง	๒	มังคุด	๗๕	-
๑๒	ชุมพร	๖	มังคุด	๑,๑๗๐	-
รวม		๖๒	มังคุด	๘,๕๐๐	๔๔๙.๕๖
๑๓	เชียงใหม่	๕	ลำไย	๘๓๕	๘๑.๒๓
๑๔	น่าน	๔	ลำไย	๔๐๐	๔๑.๐๐
๑๕	พะเยา	๙	ลำไย	๑,๒๘๕	๗๑.๖๔
๑๖	แพร่	๑	ลำไย	๑๐๐	-
๑๗	ลำพูน	๓	ลำไย	๔๘๐	๑๒๒.๗๖
๑๘	เชียงราย	๑	ลำไย	๑๐๐	-

ที่	จังหวัด	สถาบันเกษตรกร ผู้รวบรวม (แห่ง)	ชนิดผลไม้	แผนการรวบรวม (ตัน)	ผลการรวบรวม (ตัน)
รวม		๒๓	ลำไย	๓,๒๐๐	๓๑๖.๖๓
รวมทั้งสิ้น	๑๘ จังหวัด	๘๕	ลำไย/มังคุด	๑๑,๗๐๐	๗๖๖.๑๙

*ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓

สรุปผลการรวบรวม ดังนี้

๑.๑) สถาบันเกษตรกรผู้รวบรวมผลผลิต (มังคุด) จำนวน ๖๒ แห่ง สามารถรวบรวมผลผลิตได้จำนวน ๔๔๙.๕๖ คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๙ ของแผนการรวบรวม

๑.๒) สถาบันเกษตรกรผู้รวบรวมผลผลิต (ลำไย) จำนวน ๒๓ แห่ง สามารถรวบรวมผลผลิตได้จำนวน ๓๑๖.๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๙ ของแผนการรวบรวม

๒) ผลการกระจายผลไม้ ดังนี้

๒.๑) สถาบันเกษตรกรจำนวน ๔๐ แห่งใน ๒๘ จังหวัด มีปริมาณจำหน่ายทั้งสิ้น ๒๕๙.๗๒ ตัน

๒.๒) จำหน่ายผลผลิตในพื้นที่จำนวน ๕๐๖.๔๗ ตัน

๒.๒.๓ ผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

โครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙ ได้รับเงินงบประมาณรวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๔๕,๐๓๗,๒๐๐ บาท และได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแล้ว ดังตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ : ผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ที่	ประเภท	จำนวน (แห่ง)	แผนการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิกจ่าย	
				ผลการเบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
๑	ต้นทาง	๘๕	๒๑,๙๕๒,๐๓๐.๐๐	๖,๑๕๖,๔๐๕.๐๐	๑๕,๗๙๕,๖๒๕.๐๐
๒	ปลายทาง	๔๐	๑๒๙,๘๖๑.๐๐	๑๒๘,๖๐๓.๕๐	๑,๒๕๗.๕๐
รวม			๒๒,๐๘๑,๘๙๑.๐๐	๖,๒๘๕,๐๐๘.๕๐	๑๕,๗๙๖,๘๘๒.๕๐

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓

ผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๖,๒๘๕,๐๐๘.๕๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๖ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

อนึ่ง หลังจากการจัดสรรงบประมาณไปยังจังหวัดต่างๆ แล้ว มีการแจ้งขอคืนงบประมาณที่ได้รับ รวมเป็นเงินจำนวน ๒๒,๙๕๕,๓๐๙ บาท ซึ่งเหตุผลที่มีงบประมาณคงเหลือเป็นจำนวนมาก เนื่องจากประสบภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ (ขนาดลูกตกเกรด) ส่งผลให้สถานการณ์ด้านผลผลิตน้อยกว่าปริมาณที่คาดการณ์ไว้ ทำให้ปริมาณการรวบรวมผลผลิตเข้าสู่โครงการฯ ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด รวมกับงบประมาณคงเหลือจากการเบิกจ่ายเป็นเงินจำนวน ๑๕,๗๙๖,๘๘๒.๕๐ บาท (๒๒,๙๕๕,๓๐๙ + ๑๕,๗๙๖,๘๘๒.๕๐ = ๓๘,๗๕๒,๑๙๑.๕๐ บาท) และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ส่งคืนงบประมาณจำนวน ๓๘,๗๕๒,๑๙๑.๕๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๐๔ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับสำนักงานงบประมาณเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๗/๙๐๒๑ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓

๒.๒.๔ ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโครงการ

๑) สถาบันเกษตรกรสามารถดูดซับปริมาณผลผลิตผลไม้ส่งออกนอกแหล่งผลิตจำนวน ๗๖๖.๑๙ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๕ ของเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนด เนื่องด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

๑.๑) ผลผลิตไม่เป็นไปตามสถานการณ์ที่คาดการณ์ ซึ่งคาดการณ์ว่าผลผลิตออกจำนวนมาก แต่เนื่องจากเกิดปัญหาภัยแล้งในภาคเหนือและภาคใต้ก่อนผลผลิตออก ส่งผลให้ผลผลิตไม่ออกตามปริมาณตามที่คาดการณ์ประกอบกับบางช่วงฝนตกหนักทำให้ผลผลิตเสียหายไม่สามารถจำหน่ายได้

๑.๒) ภาครัฐมีแนวทางช่วยเหลือด้านการส่งออก ส่งผลให้ผู้ประกอบการสามารถรับซื้อผลผลิตเพื่อการส่งออกได้มากพอสมควร

๑.๓) ราคาผลผลิตของมังคุด และลำไยส่วนใหญ่ในช่วงเวลาที่ผลผลิตออกมาก มีราคาไม่ต่ำกว่าแนวทางที่กำหนด (แนวทางกำหนดราคารับซื้อเกษตรกรต้องต่ำกว่า ๒๕ บาท/กิโลกรัม) ซึ่งส่งผลให้ภาพรวมเป็นไปตามกลไกด้านการตลาด

๒) การรักษาเสถียรภาพด้านราคาไม่ให้ตกต่ำหรือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของมูลค่าเป้าหมาย การดำเนินการตามโครงการ สามารถช่วยให้สมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูงกว่าตลาด ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๒ บาท ซึ่งมีผลการรวบรวมและกระจายจำนวน ๗๖๖.๑๙ ตัน รวมเป็นมูลค่า ๑๙,๑๕๔,๗๗๕ บาท (มูลค่าเป้าหมายคือ ๒๓,๔๐๐,๐๐๐ บาท) คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๘๖ ซึ่งการรับซื้อสูงกว่าตลาดทั่วไป จะสามารถทำให้เกิดการผลักดันราคาให้เป็นไปตามกลไกตลาด ซึ่งถือว่าโครงการฯ เป็นเครื่องมือในการผลักดันให้ราคาไม่ตกต่ำ และรักษาเสถียรภาพด้านราคาได้

๒.๒.๕ ผลการลงพื้นที่ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ออกของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา-๑๙ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ จังหวัดลำพูน

๑) สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดลำพูนที่เข้าร่วมโครงการ ดังตารางที่ ๗

ตารางที่ ๗ : สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดลำพูนที่เข้าร่วมโครงการ

ที่	สถาบันเกษตรกร	จำนวนสมาชิก (ราย)	ผลผลิต
๑	สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด	๕๒๓	ลำไย
๒	สหกรณ์ส่งเสริมเกษตรกรป่าซาง จำกัด	๑๑๒	ลำไย
	รวม	๖๓๕	ลำไย

*หมายเหตุ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.ลำพูน จำกัด ไม่มีผลการดำเนินงาน

๑.๑) ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตร (สกก.) ประตูป่า จำกัด

- ตั้งอยู่เลขที่ ๙๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลประตูป่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตลำไยของสมาชิก ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก ๕๒๓ คน ทุนเรือนหุ้น ๓.๖๑๗ ล้านบาท ทุนในการดำเนินงาน ๒๒.๑๖๖ ล้านบาท โดยมีเงินทุนหมุนเวียนในการรับซื้อลำไย ๑๑ ล้านบาท แบ่งเป็น
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน ๕ ล้านบาท
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จำนวน ๖ ล้านบาท

สกก.ประตูป่า ได้รับใบรับรองมาตรฐาน Good Fumigation Practices (GFP) เลขที่ใบมาตรฐาน กษ ๐๓-๑๐๐๔-๒๕๕๗-๑๒๓๘๖๑๓๗๑๓๑ วันที่ออกใบรับรอง ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ วันหมดอายุ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓

๑.๒) ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ส่งเสริมเกษตรกร (สก.) ป่าซาง

- ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๙ หมู่ที่ ๕ ตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน
จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตลำไย และลื่นจีของ
สมาชิก ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก ๑๑๒ คน ทุนเรือนหุ้น ๓.๙๕๔ ล้านบาท ทุนในการดำเนินงาน ๕.๔๕๓ ล้านบาท
โดยมีเงินทุนหมุนเวียนในการรับซื้อลำไย ๔.๑๑๔ ล้านบาท
ผลการดำเนินงาน ดังตารางที่ ๘ และ ๙

ตารางที่ ๘ : ผลการดำเนินงานของสถาบันเกษตรกรในจังหวัดลำพูนที่เข้าร่วมโครงการ

สถาบันเกษตรกร	การรวบรวมผลผลิต (ตัน)	
	แผน	ผล
สกก. ประตูป่า จำกัด	๓๐๐	๓๒.๖๕
สก. ป่าซาง จำกัด	๖๐	๓๘.๑๑
รวม	๓๖๐	๑๑๐.๗๖

*ข้อมูล ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

ตารางที่ ๙ : ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

สถาบันเกษตรกร	งบประมาณที่ได้รับ (บาท)			รวม (บาท)	ผลการ เบิกจ่าย (บาท)	ร้อยละ
	ค่าบริหารจัดการ	ค่าขนส่ง	ค่าบรรจุภัณฑ์			
สกก. ประตูป่า จำกัด	๑๕๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๔๙๖,๐๐๐	๙๔๖,๐๐๐	๔๙๖,๐๐๐	๕๒.๔๓
สก. ป่าซาง จำกัด	๓๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๑๓๓,๓๒๘	๒๒๓,๓๒๘	๑๖๙,๓๒๘	๗๕.๘๒
รวม	๑๘๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๖๒๙,๓๒๘	๑,๑๖๙,๓๒๘	๖๖๕,๓๒๘	๕๖.๙๐

*ข้อมูล ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

๒) ผลการประเมินความพึงพอใจของสถาบันเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ
สนับสนุนการกระจายผลไม้ออกของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา-๑๙ ประจำปี พ.ศ.
๒๕๖๓ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีตัวเลือก ๔ ระดับ โดยกำหนด
เกณฑ์ในการพิจารณา ดังตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ : เกณฑ์การพิจารณา และเกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การแปลผล
ระดับที่ ๔ หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด	ค่าเฉลี่ย ๓.๒๖ - ๔.๐๐ พึงพอใจมากที่สุด
ระดับที่ ๓ หมายถึง มีความพึงพอใจมาก	ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๒๕ พึงพอใจมาก
ระดับที่ ๒ หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย	ค่าเฉลี่ย ๑.๗๖ - ๒.๕๐ พึงพอใจน้อย
ระดับที่ ๑ หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๗๕ พึงพอใจน้อยที่สุด

(บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๔๖, หน้า ๑๖๒ อ้างถึงใน นรภัทร เขตต์วัฒน์, ๒๕๕๖, หน้า ๕๘ - ๖๐)

๒.๑) ผลการประเมินความพึงพอใจของสถาบันเกษตรกรต่อการดำเนินงาน
โครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ออกของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา-๑๙ ประจำปี
พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า ผลรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๖๐ โดยมีความพึงพอใจ
มากที่สุดในด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๘๒ รองลงมาด้านผลิตภัณฑ์ และด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม

ตามลำดับ หากพิจารณาเป็นรายข้อ จะพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเรื่องผู้บริโภครับสินค้าที่มีคุณภาพจากเกษตรกรโดยตรง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับเรื่องสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายของสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ อยู่ที่ ๓.๘๕ รองลงมาคือเรื่องการดำเนินโครงการฯ มีความจำเป็นต่อสมาชิกเกษตรกร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับเรื่องการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น และเรื่องสถาบันเกษตรกรสามารถรวบรวมและกระจายผลผลิตเองได้ตามลำดับ

๒.๒) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- ควรให้มีการจัดทำแผนการผลิตให้ครบวงจรก่อนเข้าร่วมโครงการฯ
- ควรพัฒนาแนวทางในการดำเนินโครงการฯ โดยนำปัญหา/อุปสรรค

ในครั้งต่อไปพิจารณาในการดำเนินการในโอกาสต่อไป

๓) ผลจากการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์การเกษตร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น และเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ทั้งหมดมีอาชีพเกษตรกรทำสวนลำไยเป็นอาชีพหลัก และเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมากกว่า ๕ ปีขึ้นไป ซึ่งเหตุผลในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรนั้น ร้อยละ ๙๐ มีเหตุผลเพื่อการต่อรองราคาในการขายผลผลิต รองลงมาเพื่อการซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร หรือปัจจัยการผลิต

- เกษตรกรส่วนมากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-๑๙ ในด้านราคาผลผลิตตกต่ำ และก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการจำหน่ายลำไยต่อ ๑ รอบการผลิตเป็นเงินจำนวน ๔๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ซึ่งหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการจำหน่ายลำไยต่อ ๑ รอบการผลิตเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท (เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๒ ในช่วงเวลาเดียวกัน) ทั้งนี้ เกษตรกรร้อยละ ๑๐๐ คิดว่านอกจากโครงการดังกล่าวแล้ว ไม่มีนโยบาย หรือมาตรการใดของรัฐ ที่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ผลิต หรือจำหน่ายหรือส่งออกผลไม้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-๑๙ ได้นอกจากโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ออกของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙

- เกษตรกรส่วนใหญ่ทราบข่าวโครงการฯ จากสหกรณ์การเกษตร รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการ (สหกรณ์จังหวัด) และคิดว่าปริมาณในการรวบรวมผลผลิต (ลำไย) ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากมีผลผลิตอีกเป็นจำนวนมาก หลังจากที่สหกรณ์การเกษตรเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่สามารถจำหน่ายผลผลิตได้มากขึ้น และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่เกษตรกรบางส่วนเห็นว่า การดำเนินโครงการฯ ยังไม่สามารถสร้างเสถียรภาพทางด้านราคาได้ เพราะผลผลิตมีมากกว่าความต้องการของตลาด สาเหตุมาจากไม่สามารถส่งออกผลผลิตไปขายต่างประเทศได้

- ภาพรวมของโครงการฯ เกษตรกรร้อยละ ๑๐๐ เห็นว่า โครงการฯ มีประโยชน์และเหมาะสมกับช่วงเวลา ซึ่งเป็นสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้รับซื้อลำไยเพิ่มมากขึ้น รองลงมาต้องการให้มีการประกันราคาลำไย และต้องการให้ดำเนินโครงการฯ ในปีต่อไป ด้วยตามลำดับ

๔) ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในพื้นที่

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการสนับสนุนการกระจายผลไม้ออกของสถาบันเกษตรกรเพื่อรองรับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด-๑๙ ณ จังหวัดลำพูน โดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในพื้นที่ ดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ : ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในพื้นที่

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑. สหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ดำเนินการรวบรวมผลผลิต (ลำไย) ไม่ได้ตามแผนที่วางไว้ โดยเป้าหมายในการรวบรวมผลผลิต จำนวน ๓๐๐ ตัน แต่สามารถดำเนินการรวบรวมได้เพียง ๑๑๐.๗๖ ตัน เนื่องจากเกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ประสบปัญหาด้านภัยธรรมชาติ ได้แก่ เกิดภัยแล้งทำให้ผลผลิตออกช้า และในช่วงที่ผลผลิตเริ่มออกมีฝนตกทำให้ถึงแม้ผลผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก แต่ไม่ได้คุณภาพตามที่ต้องการเนื่องจากผลลำไยมีขนาดเล็ก ส่งผลให้ราคาจำหน่ายได้ไม่สูงมากนัก อีกทั้ง ไม่สามารถส่งออกลำไยได้เนื่องจากคุณภาพไม่เป็นไปตามเกณฑ์การส่งออก	๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสอบถาม/ประมวลผลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น สหกรณ์ผู้รวบรวมเพื่อกำหนดเป้าหมายและราคาผลผลิตก่อนเสนอขออนุมัติโครงการฯ จากคณะรัฐมนตรี เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณผลผลิต และมีราคาที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์
๒. ราคาผลผลิตลำไยหน้าสวนเกรด AA ลดลง โดยในปี ๒๕๖๒ ราคา ๔๐-๖๐ บาท แต่ในปี ๒๕๖๓ ราคา ๒๐-๒๕ บาท	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้สถาบันเกษตรกรพัฒนาการแปรรูปผลไม้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ สินค้าแปรรูปพร้อมรับประทาน ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากผลไม้ เพื่อลดปัญหาผลผลิตล้นตลาด
๓. ระยะเวลาในการรวบรวมผลผลิตโครงการอยู่ระหว่างวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ แต่ไม่สามารถรวบรวมผลผลิตได้ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งดำเนินการได้เพียง ๑๕ วัน เนื่องจากผลผลิตออกช้า ผลลำไยมีขนาดเล็ก เกิดฝนตกทำให้ลำไยมีผิวดำคล้ำ รสชาติไม่หวาน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กระทรวงมหาดไทย เพื่อแจ้งเตือนเกษตรกร ในกรณีที่เกิดภัยธรรมชาติ เช่น ไลน์แจ้งเตือนภัยถึงเกษตรกรอำเภอ เพื่อให้เกษตรกรอำเภอแจ้งเตือนไปยังกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเกษตรกร
๔. ขาดแคลนแรงงานในการเก็บผลผลิต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งถูกส่งตัวกลับประเทศเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานกับสถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา เพื่อขออนุญาตอุปกรณ์ช่วยเก็บลำไยต้นแบบที่ได้ทดลองใช้ในโครงการสหกรณ์การเกษตรบ้านโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่ และโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำห้วยเฮี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงรายมาทดลองใช้ต่อไป เป็นต้น

๒.๓ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

๒.๓.๑ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) พบว่า

๑) หน่วยงานไม่ได้จัดทำกรอบแนวทางการดำเนินการหรือแผนกลยุทธ์ของโครงการฯ ที่แสดงความเชื่อมโยงและถ่ายทอดภารกิจจากจุดมุ่งหมายของรัฐบาล (เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์/แผนแม่บทด้านการเกษตร) มายังผลลัพธ์ (Outcome)/ผลผลิต (Output) ของโครงการฯ อย่างเป็นรูปธรรม โดยโครงการฯ ได้นำเสนอเพื่อลดผลกระทบการกระจาย และการจำหน่ายผลไม้ในภูมิภาค พบว่า การกำหนดนโยบายของภาครัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ส่งผลให้ส่วนราชการต้องรีบดำเนินการตามนโยบาย ซึ่งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอาจไม่สอดคล้องกับแผนงาน/โครงการที่กำหนด

๒) ขาดการบูรณาการการกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลให้การดำเนินงานในพื้นที่ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒.๓.๒ ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) พบว่า เนื่องจากปัจจัยทางธรรมชาติ เช่น การเกิดปัญหาภัยแล้งในภาคเหนือ และภาคใต้ก่อนผลผลิตออก ส่งผลให้ผลผลิตไม่ออกตามปริมาณตามที่คาดการณ์ ประกอบกับบางช่วงฝนตกหนักทำให้ผลผลิตเสียหายไม่สามารถจำหน่ายได้ จึงไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้ และมีงบประมาณคงเหลือคืนเป็นจำนวนมาก

๒.๔ การประเมินการทำงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ๕ ด้าน

๒.๔.๑ ประสิทธิภาพ (Efficiency)

๑) ผลผลิต

การดำเนินงานโครงการสามารถรวบรวม และกระจายผลไม้ได้ร้อยละ ๖.๕๔ ของแผนการรวบรวมและกระจายผลไม้มัน ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และควรมีการปรับปรุง

๒) การดำเนินงานตามแผน

สามารถดำเนินงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนดตามการแก้ไขแผน ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้

๒.๔.๒ ประสิทธิผล (Effectiveness)

๑) ผลลัพธ์

การดำเนินโครงการสามารถบรรเทา และลดผลกระทบของสมาชิกสหกรณ์ที่ไม่สามารถจำหน่ายผลไม้มัน แต่ไม่สามารถรักษาเสถียรภาพด้านราคาของผลไม้มันไม่ให้ตกต่ำ หรือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของมูลค่าเป้าหมายได้

๒) ผลกระทบ

ผลกระทบทางบวก

ด้านเศรษฐกิจ สมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและสมาชิกสหกรณ์ผู้กระจาย จำหน่ายและบริโภคผลไม้มันได้ในราคาที่เป็นธรรม

ด้านสังคม/วัฒนธรรม เกิดการเชื่อมโยงกันระหว่างเครือข่ายผู้ผลิตและผู้บริโภค เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้า สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสหกรณ์ ประกอบกับผลไม้มันของสถาบันเกษตรกรมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับเมื่อเทียบกับผลไม้มันทั่วไป

๒.๔.๓ ความโปร่งใส (Transparency)

ภาพรวมการดำเนินงานโครงการ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงาน มีการกำหนดแผนงาน ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน มีกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลการดำเนินงาน ยกเว้นระบบสารสนเทศในการติดตามผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ การดำเนินงานโครงการมีช่องทางรับข้อร้องเรียน และติดตามพร้อมแจ้งผลการจัดการข้อร้องเรียน

๒.๔.๔ การมีส่วนร่วม

การดำเนินงานโครงการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/ประชาชน มีส่วนร่วมในการดำเนินการทั้งในระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ การเข้ามามีบทบาท ยกเว้นการกำหนดให้มีคณะกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และในส่วนของความร่วมมือ ยกเว้นเรื่องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/ประชาชนเข้าร่วมเป็นภาคีในการดำเนินกิจกรรมภาครัฐ และบทบาทการเป็นหุ้นส่วนในทุกขั้นตอนการตัดสินใจ

๒.๔.๕ ความคุ้มค่า

การดำเนินงานโครงการ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านการจำหน่าย/บริโภคผลไม้ในราคาที่เป็นธรรม และสามารถตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับสถาบันเกษตรกร ประกอบกับเป็นการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าตกต่ำซึ่งเป็นการตอบสนองนโยบายรัฐบาลอีกทางหนึ่งด้วย

๒.๔.๖ ความยั่งยืนจากการใช้งบประมาณ

การดำเนินงานโครงการ มีการสนับสนุนค่าบรรจุกัญชีให้แก่สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และปัจจุบันยังอยู่ในสภาพที่ดี สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๕ การประเมินการทำงานตามหลักวงจรคุณภาพ (PDCA Cycle)

๒.๕.๑ การวางแผน (Plan) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ร่วมกำหนดแนวทางและกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ

๒.๕.๒ การนำไปสู่การปฏิบัติ (Do) การดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดและติดตามผลการดำเนินงาน และสอบถามปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขผ่านระบบ Conference

๒.๕.๓ การติดตาม (Check) มีการกำหนดให้รายงานผลการกระจายผลไม่เป็นประจำทุกสัปดาห์ และตรวจสอบระหว่างสหกรณ์ต้นทางและปลายทาง

๒.๕.๔ การดำเนินการ (Act) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อผู้บริหารและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓. สรุปภาพรวมข้อค้นพบจากการตรวจสอบและประเมินผล

๓.๑ ข้อดี

๑) ขบวนการสหกรณ์เป็นกลไกที่เข้ามาช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การดูแลความเป็นธรรมด้านการค้า การเชื่อมโยงเครือข่ายทางการค้า การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย

๒) สมาชิกสหกรณ์สามารถจำหน่ายผลผลิตในราคาที่สูงกว่าตลาด ส่งผลให้สมาชิกมีความพึงพอใจในการมาจำหน่ายที่สหกรณ์โดยการเข้ารับซื้อผลผลิตของสถาบันเกษตรกรในราคาที่ยุติธรรม ทำให้ราคาซื้อขายในท้องถิ่นเป็นไปตามกลไกราคาที่เหมาะสม

๓) เกิดการเชื่อมโยงตลาดระหว่างเครือข่ายสหกรณ์มากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อปริมาณธุรกิจของสหกรณ์เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดการเชื่อมโยงการซื้อขาย/แลกเปลี่ยนในขบวนการสหกรณ์ รวมไปถึงการเชื่อมโยงการกระจายผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายตลาดในประเทศผ่านไปรษณีย์ไทย

๔) หน่วยงานภาครัฐสามารถเข้ามาดำเนินการบรรเทาปัญหาโดยการดูดซับปริมาณผลผลิตผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตในช่วงเวลาที่ผลผลิตออกมาก

๕) สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ลดต้นทุนในการบริหารจัดการ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและค่าบรรจุกัญชี)

๖) โครงการดังกล่าวนี้ช่วยปรับสมดุลในเรื่องกลไกราคาของผลผลิตที่ออกสู่ตลาดทำให้เกิดการซื้อขายอย่างเป็นธรรมภายใต้กลไกของสหกรณ์ ทำให้เกิดการช่วยรักษาเสถียรภาพด้านราคาของสมาชิกสหกรณ์

๗) เกิดการเสริมสร้างภาพลักษณ์ เกิดการยอมรับและมั่นใจในคุณภาพของผลไม้ของสหกรณ์ ทำให้ขยายโอกาสการบริโภคในประเทศไทยให้เพิ่มมากขึ้น

๘) การดำเนินการโครงการดังกล่าวมีความยืดหยุ่น เนื่องจากมีการสนับสนุนเงินเพื่ออุดหนุนให้กับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ผู้รวบรวมและสหกรณ์ผู้กระจายผลไม้) โดยจัดสรรงบประมาณตามแผนการกระจายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ หากไม่สามารถดำเนินการตามแผนการกระจายได้ครบตามเป้าหมาย สามารถส่งเงินอุดหนุนตามอัตราส่วนปริมาณที่ดำเนินการได้

๙) สามารถสนับสนุนการกระจายผลไม้ของสถาบันเกษตรกรได้ทันในช่วงระยะเวลาที่ผลผลิตออกมามาก ทำให้เกิดการซื้อขายนล่วงหน้า ทำให้สหกรณ์สามารถคาดการณ์การดำเนินงานในปีหน้าได้ รวมทั้งสามารถนำไปต่อยอดกับผลผลิตชนิดอื่นเพื่อดำเนินการในลักษณะเดียวกันได้

๑๐) จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทำให้เกษตรกรได้รับผลกระทบอย่างไม่ทันตั้งตัว แต่จากวิกฤตก็ถูกใช้เป็นโอกาส เกษตรกรได้หันกลับมาทบทวนตนเอง ค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๓.๒ ข้อบกพร่อง

โครงการนี้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการระบายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิตโดยคาดหวังว่ามีผลผลิตจำนวนมากและผู้ประกอบการอาจจะชะลอ/หยุดการรับซื้อ แต่ข้อเท็จจริงสถานการณ์ด้านการผลิตไม่เป็นไปตามปริมาณที่คาดการณ์ไว้ ส่งผลต่อปริมาณการรวบรวมเข้าสู่โครงการฯ ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

๔. ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขการดำเนินการ

๔.๑ ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ส่วนราชการ/จังหวัดนำไปดำเนินการปรับปรุง

๑) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ควรเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ผลไม้อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะความต้องการของตลาดส่งออกผลไม้ที่มีการขยายตัวลดลง เพื่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ออกมาตรการในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันต่อสถานการณ์ ส่งเสริม และสนับสนุนการบริโภคภายในประเทศให้มากขึ้น รวมถึงลดการพึ่งพาการส่งออก เพื่อดูดซับผลผลิต สร้างหรือปรับสมดุลความต้องการ (Demand) และดึงราคาผลผลิตให้สูงขึ้นตามกลไกการตลาด

๒) พัฒนาการแปรรูปผลไม้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ สินค้าแปรรูปพร้อมรับประทาน ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากผลไม้ เพื่อลดปัญหาผลผลิตล้นตลาดอีกทางหนึ่งด้วย

๓) หน่วยงานภาครัฐควรมีมาตรการช่วยเหลือทางการเงินแก่สถาบันเกษตรกร เช่น การผ่อนปรนการชำระหนี้ให้กับเกษตรกร หรือการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อฟื้นฟูส่งเสริมสภาพคล่องให้เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ซึ่งจะบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ให้ได้มากที่สุด

๔) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรมีระบบข้อมูลด้านการเกษตรที่ใช้ร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อติดตามสถานการณ์การผลิตและการบริหารจัดการสินค้าเกษตรอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการติดตามแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว จัดเตรียมมาตรการรองรับ วางแผนกระจายผลผลิต และจัดหาช่องทางการตลาด เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยเร่งด่วน รวมทั้งควรมีการประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ และจัดทำแผนรองรับความเสี่ยงเพื่อลดผลกระทบต่อภาคการเกษตรในครั้งนี้

๕) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเตรียม หรือจัดหาแหล่งน้ำ หรือแหล่งน้ำสำรอง เช่น หนองน้ำใต้ดิน และระบบกระจายน้ำ หรือระบบน้ำหยด ตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงด้านภัยธรรมชาติ

๔.๒ ข้อเสนอแนะที่ต้องให้คณะรัฐมนตรีตัดสินใจ

๑) การนำเสนอโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ แม้ว่าความเร่งด่วนแต่การนำข้อมูลพื้นฐานของปีก่อนหน้า รวมถึงข้อมูลจากเกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินโครงการมาใช้ประกอบการนำเสนอโครงการ จะช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการกำหนดเป้าหมายโครงการและการดำเนินโครงการ จึงเห็นควรกำชับให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการและหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการ มีการรวบรวมข้อมูลรวมถึงวิเคราะห์โครงการขึ้นต้นจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น สหกรณ์ผู้รวบรวมสินค้าเกษตร กระทรวงพาณิชย์และผู้ประกอบการส่งออก เป็นต้น เพื่อให้ข้อเสนอโครงการสอดคล้องกับปริมาณผลผลิต และมีการกำหนดราคาที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ด้านการตลาด ก่อนนำเสนอขอความเห็นชอบโครงการต่อคณะรัฐมนตรี

๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม ควรจัดตั้งกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรทั้งในรูปอาหารและมิใช่อาหาร เพื่อยกระดับราคาสินค้าเกษตรให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกับภาคเอกชนและภาคสังคมในการวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์รวมถึงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ตามความต้องการของผู้บริโภคให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้สถาบันเกษตรกรมีศักยภาพในการพัฒนาการแปรรูปผลไม้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ สินค้าเกษตรแปรรูปพร้อมรับประทาน และผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากผลไม้ เป็นต้น รวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ขั้นสูง เช่น การนำสารจากผลไม้มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยาหรือเครื่องสำอาง อันจะเป็นการเพิ่มมูลค่าผลไม้อย่างมีนัยสำคัญ

๕. สรุปประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากประเด็นการตรวจสอบในเรื่อง การสนับสนุน และส่งเสริมสถาบันเกษตรกรในการรวบรวมและกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จากการตรวจสอบและประเมินผล พบว่าสรุปประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ มีดังนี้

๕.๑ การดำเนินงานโครงการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐส่งผลให้ประชาชนผู้บริโภคผลไม้ได้บริโภคสินค้าคุณภาพจากแหล่งผลิตโดยตรงในราคายุติธรรม

๕.๒ การดำเนินงานโครงการเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้ง ยังมีช่องทางรับข้อร้องเรียน และติดตามพร้อมแจ้งผลการจัดการข้อร้องเรียน

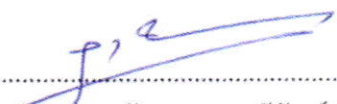
๕.๓ การดำเนินงานโครงการส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางบวกและทางลบ โครงการจึงกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจวางแผน และวิธีปฏิบัติงานและการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความเห็น และนำข้อเสนอแนะมาเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจดำเนินโครงการ

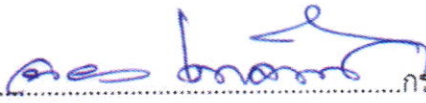
จากที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้สถาบันเกษตรกรสามารถรวบรวมและกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกษตรกรผู้ผลิตผลไม้สามารถกระจายผลไม้ออกไปยังพื้นที่อื่นๆ ที่ไม่ใช่แหล่งผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนที่ ๓
การลงนามรับรองรายงาน

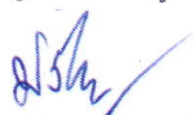
ส่วนที่ ๓ การลงนามรับรองรายงาน

ลงชื่อ..... .....ประธานกรรมการ
(นายเฉลิมพร พิรุณสาร)

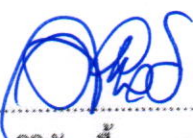
ลงชื่อ..... .....กรรมการ
(นางสาวสุพัตรา ชนเสนีวัฒน์)

ลงชื่อ..... .....กรรมการ
(นายฉลอง เทพวิทักกิจ)

ลงชื่อ..... .....กรรมการ
(นางสมหญิง เปี่ยมสมบูรณ์)

ลงชื่อ..... .....กรรมการ
(นายปรีชา สมบูรณ์ประเสริฐ)

ลงชื่อ..... .....กรรมการและเลขานุการ
(นางละออ ชันธรักษ์)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายใน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลงชื่อ..... .....กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นายศิริชัย เอื้อบุญกนก)
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหาร
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลงชื่อ..... .....กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นางกาญจนา แดงรุ่งโรจน์)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ ๓ ถนนราชดำเนินนอก แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐